Utrechters aan zet in eigen buurt en wijk

Meedoen, meegroeien en meedelen

Aanvraag sociaal makelaarschap door
Utrechtse Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties (BBBO's) voor de transformatie naar zeggenschap, eigenaarschap en werk door de wijk, via buurt- en wijkcoöperaties in de eigen leefomgeving.

2019 - 2024

KRACHTstation

BuurtWerkKamer Coöperatie

POWER by PEERS
MET EIGEN WIJSHEID SAMEN ONDERNEMEN

Wijkinformatiepunt Utrecht

zorgbelang Gelderland | Utrecht

Inhoud

1. Wij zijn SAMEN030 3
2. Bewegen naar voren: voor en door bewoners 8
3. Gezonde, groeiende stad zonder tweedeling 11
4. Gemeenschapskracht, gezondheid en nieuwe verbindingen 16
5. Prioriteiten, wijkcoördinatie en resultaten 20
6. Doelen en activiteiten; meer maatwerk en voor elkaar 24
7. Innovatie en kennisdeling 29
9. Organisatie 36
11. Financiën 45
BIJLAGE I: Kernpartners 52
BIJLAGE II: Steunverklaringen 56
BIJLAGE III: Criteria voor lidmaatschap SAMEN030 58
BIJLAGE IV: Begroting stadscoöperatie SAMEN030 59

Colofon

© SAMEN030 - Utrecht, 26 april 2018, www.samen030.nl, info@samen030.nl, 06-14376116

Wie zijn wij en waar staan we voor.

1. Wij zijn SAMEN030

Wij zijn SAMEN030, de stadscoöperatie van Utrechtse Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties, afgekort BBBO's. Ofwel actieve Utrechters die, als buurtbewoner of buurtondernemer, actief zijn in de eigen buurt en wijk. Wij zijn allen, via een rechtsvorm georganiseerd, gericht op en verbonden aan één of meerdere buurten van Utrecht. Wij verbinden mensen in de buurt en de wijk op basis van passie, talent en bezieling, rond reële vragen en behoeften.

Wat wij organiseren gaat verder dan sociale activiteiten. In toenemende mate organiseren wij publieke dienstverlening - vooral als het gaat om activiteiten in en ten behoeve van de eigen gemeenschap, waar buurtbewoners en buurtondernemers eigenaar van zijn. Hieronder staan onze waarden, meerwaarde en uitgangspunten, van waaruit wij het sociaal makelaarschap in Utrecht de komende jaren willen vormgeven.

1.1 Onze waarden

- Wij leveren **meerwaarde voor buurtbewoners of buurtondernemers**, primair gericht op 'social profit' en niet op 'commercial profit'. Sociale of publieke dienstverlening staat voorop, commerciële dienstverlening kan onderdeel zijn.
- Wij werken **met bewoners en vrijwilligers voornamelijk uit de buurt** als ook met (enkele) ZZP-ers, wijkondernemers en betaalde professionals. Dat gaat samen en versterkt elkaar. Een buurtbewoner kan tegelijkertijd als ervaringsdeskundige of professional actief zijn en een deel van de tijd betaald worden (als ZZP-er) en deels onbetaald ofwel op vrijwillige basis werken.
- Wij bouwen aan **meer samenhang**: alle activiteiten voor het sociaal makelen (volwassenen, kinderen en jeugd, accommodaties) zijn veel effectiever als ze in samenhang worden opgezet en ingericht.
- Wij zijn altijd **transparant**: eerlijk en open in wie je bent, wat je doet, hoeveel dat kost en oplevert, wie er lid is of een financiële bijdrage levert.
- Wij zijn altijd **inclusief**: meedoen, als het even kan in de vorm van werk (op wat voor manier dan ook) staat voorop. Meedoen draait om ruimte geven aan ideeën van mensen zelf: hoe willen ze zelf meedoen? Wat zijn je kwaliteiten, waar ben je goed in, wat geeft energie? Dat is het begin van alle activiteiten.
- Wij kiezen voor **diversiteit**: dus niet voor één geloof of één kleur of één geslacht, maar we staan open voor alle geloven, alle kleuren, ongeacht geslacht, leeftijd, gewicht, beperking, opleidingsniveau, herkomst of afkomst. Diversiteit biedt ruimte en kansen voor ieders talent of droom.
- Wij zijn grotendeels georganiseerd door, voor en van buurtbewoners en buurtondernemers, en staan altijd open voor **zeggenschap en eigenaarschap door bewoners zelf**. Spanningsvelden benoemen wij, zodat oplossingen voor structurele knelpunten tot stand komen.

SAMEN030 verenigt de Utrechtse Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties in een stadscoöperatie, waardoor zij in gezamenlijkheid het sociaal makelen in heel Utrecht kunnen gaan vormgeven. De bij SAMEN030 aangesloten BBBO’s voeren in de eigen buurt of wijk het sociaal makelaarschap uit, samen met andere bewoners en wijkpartners. Hiertoe richten zij samen per buurt

of wijk een buurt- of wijkcoöperatie op. Alleen daar waar nog geen buurt- of wijkcoöperatie actief is, zal de stadscoöperatie SAMEN030 zelf het sociaal makelaarschap op zich nemen.

1.2 Geworteld in buurten en wijken

Als BBBO's zijn wij geworteld in de Utrechtse buurten en wijken. Een BBBO is daarbij méér dan een vrijwilligersorganisatie van buurtbewoners, ervaringsdeskundigen en buurtondernemers alleen. Het combineert feitelijk de kracht van traditionele vrijwilligersorganisaties met die van traditionele werkorganisaties met professionals. De BBBO is een 'hybride' vorm van de (I) vrijwilligersorganisatie met, van, voor en door bewoners en wordt tegelijkertijd ook (II) ondersteund en aangevuld met ervaringsdeskundigen en de expertise van enkele professionals (III).

Daarmee brengt een BBBO drie krachten bij elkaar: (I) dichtbij en geworteld in de buurt of wijk en bij bewoners, van mensen zelf, (II) de inzet van ervaringsdeskundigheid en (III) professioneel kunnen werken, minimaal op het niveau van traditionele werkorganisaties die veelal werken met uitsluitend betaalde professionals.

Het verschil tussen BBBO's en traditionele vrijwilligers- en werkorganisaties:

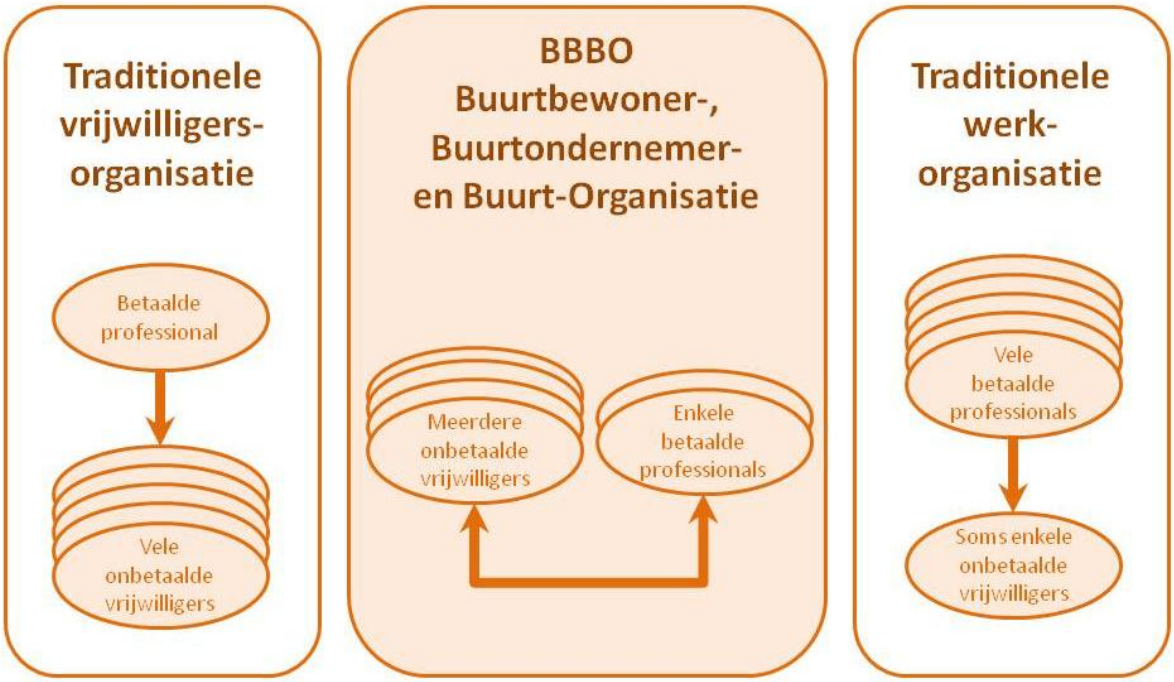

Elke BBBO in Utrecht kan lid worden van SAMEN030 en bijdragen aan de uitvoering van het sociaal makelaarschap, samen met andere BBBO's en wijkpartners. Voor toetreding tot de stadscoöperatie SAMEN030 zijn criteria opgesteld (zie bijlage III), die statutair zijn vastgelegd.

1.3 Onze meerwaarde

SAMEN030 biedt een unieke meerwaarde - welke een direct gevolg is van onze achtergrond in de Utrechtse buurten en wijken. Samengevat gaat het om:

(A) ***Ruimte voor gemeenschapskracht***

Als buurtbewoners en buurtondernemers zien en merken we dat gemeenschapskracht ontstaat wanneer mensen zelf aan zet zijn, zelf richting kunnen geven aan wat nodig is en zij een eigen

aanpak voor de eigen buurt of wijk kunnen vormgeven. Zo ontstaat er optimaal ruimte voor passie, talent en bezieling in de buurt.

(B) ***Eigenaarschap bij de Utrechters zelf***
De zeggenschap over de invulling van het sociaal makelen ligt bij en de aansturing gebeurt vanuit de Utrechters zelf (woonachtig of gevestigd in Utrecht) en dat zorgt voor maximaal draagvlak in de eigen buurt en wijk.

(C) ***Effectief maatwerk per buurt of wijk***
We bieden maatwerk per buurt, vanuit het besef dat elke buurt of wijk weer anders is. We werken ook integraal per buurt omdat er veel samenhang is tussen het sociaal makelen voor volwassenen, kinderen en jeugd én sociaal beheer. Ook zien we veel kansen in het (nog) beter benutten van de buurtruimten, in samenhang. Daarbij gaat het om zowel de ruimten in sociaal beheer bij de huidige sociaal makelorganisaties (SMO's), als ook de diverse andere buurtruimten, zoals de buurthuizen en buurt(werk)kamers in zelfbeheer.

(D) ***Continuïteit en vernieuwing in één***
Enerzijds bieden we garanties in de continuïteit van het huidige sociaal makelen. Zodat de sociaal makelaars en sociaal beheerders werkzaam bij de huidige SMO's - vooral daar waar het goed gaat - in de eigen organisatie kunnen blijven functioneren en gewoon door kunnen met wat ze deden. Tegelijkertijd bieden we een model aan waarin er maximale ruimte is om te kantelen, de beweging naar voren te maken en ervoor te zorgen dat gemeenschapskracht in buurten en wijken alle ruimte kan krijgen. Zodat het sociaal makelen steeds meer ook door BBBO's vanuit buurt- en wijkcoöperaties gebeurt en/of kan worden aangestuurd.

De meerwaarde van SAMEN030 samengevat in één figuur:

1.4 Onze uitgangspunten

Met de deelnemende BBBO's vormt SAMEN030 een stadscoöperatie die dienstverlenend is in de transformatie naar zeggenschap en eigenaarschap via wijk- en buurtcoöperaties. Voor individuele bewoners moeten deze buurt- en wijkcoöperaties een herkenbaar aanspreekpunt worden. Van daaruit vindt de prioriteitstelling, coördinatie, uitvoering en communicatie, horend bij het sociaal makelen plaats. Met, door en voor bewoners zelf en waar nodig samen met relevante wijkpartners. Voor innovatie en kennisdeling werken wij samen met diverse stedelijke netwerken. Via wijk- en stadslabs houden we ons scherp.

Betaald of onbetaald, bewoner of bezoeker, altijd deskundig

Voor alle duidelijkheid: iedereen actief bij een BBBO of bij SAMEN030 is deskundig op een gebied, veelal ook ervaringsdeskundig, ofwel is een professional op een bepaald kennisgebied. Soms zijn buurtbewoners en buurtondernemers actief als vrijwilliger bij een BBBO in de eigen buurt of wijk, ofwel ze investeren met uren zonder betaling. Zodra iemand dat meerdere uren per week doet gaat dat logischerwijs wringen met betaald werk elders of met de noodzaak uren nodig te hebben om betaald te kunnen werken en zelfstandig te kunnen voorzien in het eigen levensonderhoud.

Zodra iemand meerdere uren per week vrijwilligerswerk doet, moet iedereen zich afvragen of dat wel verantwoord is. De inzet en opbrengst van het vrijwilligerswerk is vaak groot en de meerwaarde voor anderen eveneens. Dan is het ook logisch dat een deel wordt betaald. Daarnaast is het goed als medewerkers die betaald werk verrichten in de wijk 'feeling' hebben met de buurt waarin en waarvoor zij werken. Bij voorkeur kennen zij de buurt of wonen er.

Op basis van bovenstaande waarden en uitgangspunten en met de inzet van BBBO's wil SAMEN030 het sociaal makelaarschap in Utrecht gaan vormgeven. Met sociaal makelaarschap bedoelen wij: het organiseren en stimuleren van sociale samenhang, wijkeconomie en inclusiviteit in de activiteiten voor volwassenen (met name kwetsbare mensen), kinderen en jeugd en met levendige buurtcentra en speeltuinen. Dit door het leveren van een bijdrage aan leefbare buurten en wijken, door te ondersteunen wat mensen met en voor elkaar doen. Hierna lichten wij onze ambitie met het sociaal makelaarschap in Utrecht nader toe.

2. Bewegen naar voren: voor en door bewoners

De gemeente Utrecht zet in op buurten met een sterke sociale basis voor de beweging naar voren. De sociale basis omvat algemene voorzieningen, die goed toegankelijk en bereikbaar zijn voor iedereen. Maatschappelijke initiatieven en bewoners, die zich vrijwillig inzetten voor elkaar en voor de buurt zijn onderdeel van deze sociale basis. Wij stellen: een sterke sociale basis kan niet zonder burgerkracht, eigen regie en empowerment.

Burgerkracht, zelfbeheer, eigen regie en empowerment zijn populaire termen in het sociaal domein. Utrecht omarmt deze begrippen en ging er de afgelopen jaren voortvarend mee aan de slag. Bewoners organiseren zich op volle kracht. Starten vanuit eigen ideeën en naar eigen ervaringen en inzichten vele initiatieven. Het principe van de vragende en dragende bewoners heeft voet aan de grond gekregen. In iedere buurt en wijk brandt een vuurtje. Het bruist en borrelt in elke wijk. Daar waar vroeger zorg- en welzijnsorganisaties dominant waren, doen bewoners steeds meer zelf en voor elkaar. Dit vanuit de idee en belofte dat de gemeente haar bewoners meer eigenaarschap wil geven. Want bewoners maken Utrecht.

We zijn nu werkelijk op een kantelpunt. De afgelopen jaren brachten positieve energie en vernieuwing. De beweging van burgerkracht is op volle kracht. Die beweging zal niet meer stoppen. Het resultaat van empowerment. En dat vraagt om een nieuwe werkwijze in het sociaal domein. Zodat het systeem weer gaat passen bij wat mensen nodig hebben van en in de stad, zodat we in Utrecht kunnen bouwen vanuit de bedoeling. Want Utrecht maken we SAMEN!

De stadscoöperatie SAMEN030 biedt de kans om de krachten van bewoners te bundelen en met elkaar de schouders eronder te zetten. SAMEN030 vormt de motor en het noodzakelijke vehikel om het eigenaarschap daar te leggen waar het hoort, bij de bewoners. En hen samen te laten bedenken en uitvoeren wat er nodig is om dat eigenaarschap te borgen, waar nodig met wijkpartners.

2.1 Leidende werkprincipes

De komende jaren gaan wij met bewoners het systeem en de ondersteuning vanuit welzijn stap voor stap transformeren. Dit betekent dat het sociaal makelen wat ons betreft een andere invulling krijgt. We doen dit vanuit de volgende leidende werkprincipes:

- **Daar waar bewoners het zelf kunnen, doen zij het zelf**
  De oplossingen van bewoners zijn vaak snel en dichtbij. Deze kracht benutten wij. Stap voor stap zullen zij meer regie hebben, ook in financiële zin, met buurtfondsen, een burgerbegroting en/of integrale budgetten voor de wijk. De sociaal makelaar ondersteunt het transformatieproces, laat het eigenaarschap daar waar het hoort en legt eventuele knelpunten bloot.

- **We benutten de expertise die er is in wijk en buurt**
  We faciliteren wijk- en stadslabs om expertise en ervaringen te delen, zodat we samen kunnen leren van en met elkaar. Zo bouwen we aan een lerende stad. Een lerende stad is een zich ontwikkelende stad. Waar mogelijk werken we samen met (studenten van) de Hogeschool Utrecht en de Universiteit Utrecht. Zo benutten we Utrecht ook als innovatieve (studenten)stad.

- **Werk en geldstromen blijven zoveel mogelijk in de wijk, door mensen uit de wijk**
  Door de wijkeconomie en werk door en voor de wijk als uitgangspunt te nemen, wordt de investering van de gemeente Utrecht in sociaal makelaarschap een vliegwiel (incubator) met een dubbele impact. We creëren werk voor bewoners en wijkondernemers en houden euro's langer in de wijk, waardoor het verdienvermogen van de wijk stijgt. We werken bij voorkeur met sociaal makelaars, die in de wijk wonen en/of geworteld zijn in de wijk en de diverse buurten heel goed kennen. Dit dubbelen van betrokkenheid heeft een positief effect op het resultaat. En we verbinden welzijn weer met zorg, werk en ondernemerschap. In iedere wijk bouwen we een werkgeverskring. Daarmee sluiten we aan op de coöperatieve backoffice met de inval-/flexpool en het onderlinge uitleensysteem voor werk in de wijk, dat de koploper-speeltuinen in zelfbeheer met hun coöperatie momenteel aan het inrichten zijn.

- **We ontwikkelen, mogen vallen en opstaan**
  We zien het vormgeven van de transformatie naar buurt- en wijkcoöperaties als een proces. Een proces waarin leren mag en fouten maken dus ook. En we leren van elkaar. Iedere buurt of wijk heeft zijn eigen pad te lopen. Het kan niet sneller dan het gaat. Begrip hiervoor en voor elkaar - dat is waar we voor staan. We werken dan ook niet met procedures en protocollen. We kiezen ervoor om stimulerende omgangsvormen en spelregels af te spreken (onder andere aan de hand van de ABCD-methode), die we samen met bewoners opstellen.

- **Iedereen kan meedoen**
  Iedereen kan meedoen. De vraag is wat bewoners daarvoor nodig hebben en op welke manier. Met die vragen gaan wij graag met iedereen aan de slag. We werken vanuit gelijkwaardigheid, zodat oplossingen niet voor bewoners maar door bewoners worden bedacht en uitgevoerd. Dat is het sociaal makelen, waar bewoners nu om vragen. Niet voor bewoners maar door bewoners zelf. Dat bieden wij.

Wij zien de opdracht van de gemeente Utrecht om het sociaal makelen in 030 vorm te geven als een unieke kans om burgerkracht nog meer te benutten. De ervaringen, betrokkenheid en kennis van de bewoners zijn in te zetten om welzijn, gezondheid en sociale cohesie in de stad te vergroten. We starten vooral vanuit de buurt, en soms vanuit de wijk. We starten vooral met de initiatieven die er zijn. Met kennis van én gevoel voor wat er speelt in de Utrechtse buurten en wijken.

3. Gezonde, groeiende stad zonder tweedeling

Utrecht is voor veel mensen een aantrekkelijke stad om te wonen. Het is een stad die sterk groeit en nu al 350.000 bewoners kent. Naar verwachting passeert Utrecht over tien jaar zelfs de grens van 400.000 bewoners. Utrecht groeit hiermee harder dan eerder voorspeld en harder dan andere grote steden in Nederland. Dit komt aan de ene kant door de eigen aanwas en aan de andere kant door mensen van buiten die in Utrecht komen wonen.

Kerncijfers Samenstelling naar groepen	2013	2014	2015	2016	2017
aantal 0 t/m 11 jarigen	47.344	48.218	48.978	49.119	49.402
aantal 12 t/m 17 jarigen	16.286	17.071	17.699	18.575	19.255
aantal 18 t/m 26 jarigen	58.886	60.074	61.426	62.126	61.744
aantal 27 t/m 44 jarigen	103.333	104.445	104.886	105.446	106.492
aantal 45 t/m 64 jarigen	63.832	65.409	67.489	69.282	71.241
aantal 65 plussers	32.319	33.059	33.817	34.438	35.000
aantal huishoudens absoluut	168.245	171.041	173.967	175.284	176.575
aantal alleenstaanden	90.630	92.168	93.273	92.678	92.743
% huishoudens; alleenstaand	53,9	53,9	53,6	52,9	52,5
% personen met migratie-achtergrond	32,3	32,3	32,5	33,0	33,8
% personen met niet-westerse migratie-achtergrond	21,7	21,8	21,9	22,1	22,6
aantal etniciteiten*	253	259	260	260	263
aantal inwoners 1e generatie	52.041	52.815	53.851	55.848	58.988
aantal inwoners 2e generatie	51.876	53.372	54.863	55.872	57.022

* aantal bekende etniciteiten > zonder 'geen' of 'onbekend' als migratie-achtergrond
Bron: Publiekszaken, gemeente Utrecht; Onderzoek, gemeente Utrecht

Utrecht staat qua woningmarkt, samen met Amsterdam, boven aan de lijstjes als het gaat om aantrekkelijkheid en waardestijging van vastgoed. Deze stijging brengt ook grote uitdagingen met zich mee. De betaalbaarheid en leefbaarheid van de woonmilieus komen sterk onder druk te staan.

Deze dynamiek gaat gepaard met extra spanningen voor het met elkaar leven en meekomen in de Utrechtse wijken. Dit betekent dus: werk aan de winkel, want de tweedeling neemt toe en dat is een punt van zorg.

In de kern is de rol van het sociaal makelaarschap: *het leveren van een bijdrage aan leefbare buurten en wijken, door te ondersteunen wat mensen met en voor elkaar doen.* Hieraan moet wat ons betreft toegevoegd worden: *en het actief tegengaan van tweedeling, door doelgroepen verbindend te laten opereren en bruggen te slaan door verbindende activiteiten en voorzieningen.* Want veel mensen komen niet vanzelf in contact met anderen dan die van hun eigen kring (OSM – Ons Soort Mensen). Hierdoor daalt de tolerantie en kunnen spanningen toenemen. Onbekend maakt immers onbemind en dat geldt zeker ten opzichte van vluchtelingen.

3.1 Tegengaan van tweedeling

Hoe gaan we daarmee om? Onderzoeker Ries van der Wouden van het Planbureau voor de Leefomgeving presenteerde recent in het Krachtstation Kanaleneiland de kern van de tweedeling en refereerde aan 'The Road to Somewhere, the populist revolt and the future of politics' van David Goodhart en 'Strangers in their own land' van Arlie Russel Hochschild.

Genoemde auteurs leggen uit waar we in het mooie Utrecht op moeten letten: de huidige bewoners in Utrechtse volkswijken mogen zich geen vreemden in hun eigen stad gaan voelen. In tegenstelling tot veel hoog opgeleide bewoners die van buiten, vaak voor een bepaalde periode, in de stad komen wonen (de 'anywheres'), zijn zij zeer sterk verbonden aan de buurt of wijk (de 'somewheres' en vaak ook de 'have-nots'). Het is de kunst van het sociale makelen om de 'somewheres' geworteld te laten

blijven en te kijken hoe de ‘anywheres’ (de ‘haves’) meer met de buurt en wijk verbonden kunnen worden. Met als doel: verdere tweedeling tegengaan.

Enkele karakteristieken van Utrecht m.b.t haar bevolking:

- **Jonge stad** (er wonen veel twintigers, dertigers en veel kinderen onder de tien en Utrecht heeft zelfs de grootste groep 0 t/m 3 jarigen van de G4 en de G32)
- Dit komt door de **aantrekkingskracht van de stad voor studenten, starters en jonge gezinnen**. 38% van de vestigers is 18 t/m 24 jaar.
- **Vergrijzing** in Utrecht is met 10% 65-plussers en 7% 70-plussers veel minder dan in omliggende gemeenten. Onder hen zijn ook veel actieve ouderen.
- De helft van de Utrechtse huishoudens is **alleenstaand** (52,5%). Utrecht staat in Nederland op de 7e plaats met het aandeel alleenstaanden.
- Een kwart van de huishoudens zijn **gezinnen met kindere**n (26,2%). Hiervan bestaat 5,7% uit eenoudergezinnen.
- Er zijn in Utrecht **263 etniciteiten**. Naast de Nederlanders zijn de meesten Marokkaans (30.323), Turks (13.827) en Surinaams of Antilliaans (10.510).
- Er wonen ook veel mensen die in de **EU geboren** zijn (22.406) en mensen met een **Indonesische achtergrond** (8.152).
- Recent is de **Syrische groep** ook belangrijk geworden (1.359). Het aantal **vluchtelingen** neemt toe. Er zijn in Utrecht 2.406 statushouders, van wie de Syriërs de grootste groep zijn.

3.2 Verschillen tussen buurten en wijken, ook in organisatiekracht

Utrecht wordt als vierde grote stad van Nederland succesvol gepresenteerd als groeiend, hoogopgeleid, kennisintensief en duurzaam. Echter, niet alle bewoners kunnen profiteren van deze positieve ontwikkelingen. Het Planbureau van de Leefomgeving spreekt van een toenemende economische ongelijkheid in de Nederlandse steden, mede veroorzaakt door de trek naar de stad van hoogopgeleiden en mensen met een hoog inkomen. De groeiende bevolking zorgt voor een forse druk op woningmarkt, voorzieningenniveau, milieu en verkeer.

De uitdaging is om een gezonde stedelijke leefomgeving te bieden voor alle bewoners en bezoekers, nu en in de toekomst. De stad zelf kent echter grote verschillen tussen wijken en (sub)buurten. De huidige aanpak en het daarbij behorende geld houdt voor een deel al rekening met deze verschillen in de behoefte aan ondersteuning. Zo krijgt de wijk Oost bijvoorbeeld veel minder geld dan de wijk Overvecht.

In sommige wijken, zoals Lombok, Ondiep, Zuilen, Dichterswijk en nu zelfs ook Kanaleneiland, leidt de toestroom van hoogopgeleiden tot gentrificatie, dat zorgt voor sociale, culturele en economische veranderingen. Tegelijkertijd is de ruimtelijke segregatie van lage inkomens toegenomen: sociale huurwoningen en mensen met een laag inkomen clusteren steeds meer aan de randen van de stad. In Overvecht leeft 18% van de huishoudens op of onder het sociaal minimum en zijn 72% van de woningen sociale huurwoningen. In de meest recente wijkraadpleging in Overvecht werd gesproken over Overvecht als afvoerputje van de stad.

Utrechtse wijken, enkele feiten op een rij:

Bevolking:
Vleuten-De Meern is de grootste wijk van Utrecht, gevolgd door de wijk Noordwest. De wijk Binnenstad is de kleinste wijk. In 2040 zal de stad zijn gegroeid naar 425.400 bewoners. Dan zal Zuidwest de grootste wijk van Utrecht zijn.
Leeftijd:
de leeftijdsopbouw verschilt sterk per wijk. In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meen wonen in verhouding veel kinderen. In Overvecht wonen in verhouding veel 55-plussers**.**
Banen:
het aantal banen is het grootst in de wijken Binnenstad en Oost. In Noordwest, Zuid en Noordoost zijn juist weinig banen vergeleken met de andere wijken.
Onveiligheidsgevoelens:
de onveiligheidsgevoelens zijn het hoogst in de wijk Overvecht. Meer dan de helft van de bewoners voelt zich daar wel eens onveilig in de eigen buurt. In Oost is het aandeel van de mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt het laagst van alle wijken.
Verkeersveiligheid:
ongeveer 2 op de 5 Utrechters is tevreden over de verkeersveiligheid in de buurt. In Zuid ligt de tevredenheid het hoogst van alle wijken.
Buurtoordeel:
Utrecht scoort gemiddeld een 7,1. De hoogste scores zijn in de Binnenstad (8,1) en Noordoost (8.0). Overvecht heeft met een 4,8 de laagste score van alle wijken. In Overvecht is de score gedaald in vier jaar tijd van een 5,5 naar een 4,9. De grootste stijging is in Leidsche Rijn, in 2012 was het buurtoordeel een 6,9 en in 2016 werd het een 7,3.
Sociale cohesie:
sociale cohesie gaat over hoe mensen in de buurt met elkaar omgaan. In 2016 scoort Utrecht gemiddeld een 5,8. Met als hoogste Noordoost met een 6,5 en als laagste Overvecht met een 4,5.

Het is algemeen bekend dat de sociale verschillen tussen buurten en wijken in Utrecht groot zijn. Ook de organisatiekracht verschilt per buurt of wijk. Deze is bepalend voor de mate en wijze waarop ondersteuning via het sociaal makelen wordt ingevuld. In sommige wijken zoals Oost en Noordoost is de organisatiekracht bij BBBO's en bewoners nagenoeg 100%. Ofwel met een beperkte - maar nog steeds wel belangrijke - ondersteuning vanuit het sociaal makelen zal de wijk zijn zaken zelf goed kunnen inrichten en vormgeven. In andere wijken zoals Overvecht en delen in Noordwest en Zuidwest is de organisatiekracht kleiner en is meer ondersteuning nodig. Dat vraagt om 'maatwerk' per buurt of wijk. Schematisch is dit als volgt weer te geven:

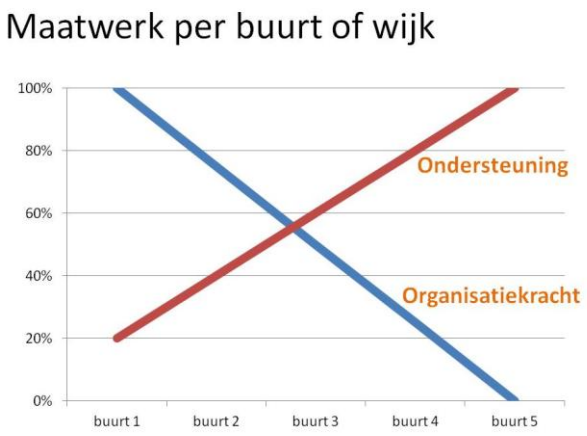

3.3 Preventie en gezondheid, inclusief eenzaamheid

Uit de Utrechtse Volksgezondheidsmonitor blijkt dat het goed gaat met de gezondheid van de Utrechters. Acht van de tien volwassenen en negen van de tien kinderen voelen zich gezond. Bij ouderen is dat de helft. Ook stijgt de gemiddelde levensverwachting van de Utrechter. Het aantal kinderen en volwassenen in Utrecht dat te maken heeft met meerdere gezondheidsproblemen en -risico's is, afgezien van bewoners met een middelhoge opleiding, licht afgenomen. Echter, eenzaamheid bij alleenstaande ouderen en het aantal mensen met psychische problemen (vooral onder jongeren) lijkt te stijgen.

Er zijn gezondheidsverschillen tussen groepen, buurten en wijken, met Kanaleneiland en Overvecht als uitschieters. Op wijkniveau zijn die verschillen tussen wijken minder groot dan een aantal jaar geleden. Het gezondheidsbewustzijn versterken van alle bewoners, is een nieuwe uitdaging voor het sociaal makelen, samen met onze wijkpartners. Enerzijds door wijkgerichte informatievoorziening, anderzijds door meer samenwerking met zorg- en onderwijspartners. Tegengaan van eenzaamheid, met name bij ouderen, is een andere uitdaging, die we graag willen oppakken, samen met bewoners.

3.4 Meer aandacht voor de kracht van verschillen

Utrecht kent vele culturen met vele verschillen. In plaats van deze verschillen te 'gedogen' willen we juist de kracht van de verschillen (meer) gaan benutten. Het sociaal makelen is daarin een belangrijke aanjager. Sociaal makelen legt de bodem in de wijk om talenten te benutten en verschillen te verbinden, waardoor gemeenschapskracht ontstaat. Dat kan (in)direct ook een belangrijke bijdrage leveren aan het stoppen of verminderen van de discriminatie in Utrecht, welke in de periode 2009-2016 nog is toegenomen van 11% naar 15% - dit als antwoord op de vraag: 'voelt u zich soms of regelmatig gediscrimineerd vanwege (achter)naam, huidskleur, etniciteit en afkomst, geloof, geslacht of seksuele oriëntatie?'

Onze visie en wat wij(ken) en buurten willen.

4. Gemeenschapskracht, gezondheid en nieuwe verbindingen

Gemeenschapskracht is wat SAMEN030 beweegt: de positieve energie die vrij komt als mensen elkaar helpen om steeds meer doelen beter te bereiken, door hun talenten en middelen te delen. De 'beweging naar voren' die de gemeente Utrecht wil maken, lukt volgens ons alleen door de inzet en waardering van gemeenschapskracht.

4.1 Gemeenschapskracht

Gemeenschapskracht symboliseert de kracht en de bezieling die een wijk tot een gemeenschap maakt. Een woord dat uitgaat van de veerkracht van mensen en hen de ruimte geeft invloed uit te oefenen. Wie weten tenslotte beter dan bewoners zelf, wat zij en de wijk nodig hebben om te bloeien? Het wordt tijd voor een ommezwaai naar wijken waar bewoners sturen. Waar we de bron benutten en inzetten. Dat resulteert in buurten en wijken waar de gemeenschap krachtig is.

De uitgangspunten van gemeenschapskracht zijn:

- Bewoners zijn in hun wijk betrokken en ervaringsdeskundig hulppotentieel voor andere bewoners, professionals en overheid, dat veel zingeving en allerlei rendement oplevert.
- Bij het behartigen van 'gedeeld eigen belang' willen zij goed geïnformeerd worden en zaken zoveel mogelijk op eigen kracht (regie) organiseren. Dat doen zij geëngageerd, met passie, talent en praktisch.
- Daarbij zijn zij goed in het tijdig, met korte lijnen, dichtbij en met menselijke maat oplossen van actuele vragen en knelpunten in de directe leefomgeving. Hun doel is om hun gemeenschap op die manier beter en mooier te maken.

- De gemeenschap is ‘eigenaar’ van het organiseren van activiteiten in de eigen wijk, de gemeente treedt op als faciliterende partner.
- Wijkbewoners hebben (laagdrempelige) toegang tot publieke wijkinformatie voor een optimale regie over hun leven en de eigen leefomgeving.
- Het verbinden van bewoners kan het beste door bewoners zelf. Alleen als dat echt niet lukt, dan pas via systeempartijen. De wijk kiest welke (digitale) middelen daarbij het best ingezet kunnen worden.
- Wijkcollectieven of -coöperaties bundelen de vraag van bewoners en beïnvloeden daarmee het aanbod; daardoor is het onvermijdelijk dat geldstromen anders gaan lopen.

4.2 Positieve gezondheid en veerkracht

Wij omarmen tevens de definitie van positieve gezondheid van Machteld Huber (2012). In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de (zorg)professionals, maar van ons allemaal. Dat geldt ook voor veerkracht: het kunnen omgaan om met sterk veranderende omstandigheden of tegenslagen.

Voor een groep bewoners zijn gezondheid en veerkracht geen vanzelfsprekendheden. Vanuit laagdrempelige voorzieningen kunnen zij hierin ondersteund worden, door andere bewoners, door informele zorg of door zorg- en dienstverleners die integraal naar de mens kunnen kijken. Een integrale benadering van vragen van wijkbewoners vraagt om laagdrempelige voorzieningen, naast de huisartsen (voor medische vragen en gezondheidsklachten) en de buurtteams (voor individuele hulpvragen).

4.3 Nieuwe verbindingen

De stadcoöperatie SAMEN030 gelooft dat de huidige buurtcentra veel bruisender kunnen worden als zij in zelfbeheer van bewoners komen en nieuwe verbindingen kunnen gaan leggen. Buurtcentra in de wijk, die laagdrempelig, uitnodigend, schoon, veilig en gastvrij zijn, waar iedereen welkom is, waar iedereen zich prettig voelt en waarvan de gebruikers zoveel mogelijk zelf eigenaar zijn. In de nota “Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer” geeft de gemeente Utrecht aan dat zij bewonersgroepen meer ruimte wil geven voor eigenaarschap van hun eigen maatschappelijke voorziening.

In voorgaande figuur uit de nota “Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer” wordt het spectrum waarop zelfbeheerinitiatieven zich begeven geschetst.

De gemeente wil het eigenaarschap van buurthuizen en speeltuinen bij bewoners brengen en zelfbeheer van initiatieven stimuleren, maar geeft tegelijkertijd ook aan dat zij garant moet staan voor een goede basisvoorziening in alle Utrechtse wijken. Overheidsgeld moet daarbij zo efficiënt en effectief mogelijk worden besteed. Dat vraagt om maatwerk, flexibiliteit, afstemming en soms scherpe keuzen. Wie doet wat en waarop zetten we de middelen in? Samen met de huidige buurthuizen en speeltuinen in zelfbeheer en met de door de speeltuinen recent opgerichte coöperatie en werkgeverkring, ontwikkelen we de structuur ter stimulering van zelfbeheer en talentontwikkeling door de Utrechtse buurtcentra verder.

Buurtcentra ontwikkelen zich daarbij steeds meer naar multifunctionele voorzieningen. Een mooi voorbeeld is het Krachtstation Kanaleneiland dat is opgezet door wijkbewoners en -ondernemers, samen met sportverenigingen, een leerwerkbedrijf met beide ROC’s, dagopvang voor oudere migranten (Attifa), horeca met dagbesteding voor mensen met NAH (Coffeemania), gezinsondersteuning voor kinderen met een licht verstandelijke beperking (Inaya zorg). En dat alles in combinatie met huisvesting voor meer dan 215 studenten. Door deze combinatie ontmoeten dagelijks meer dan 100 wijkbewoners elkaar op natuurlijke ongedwongen wijze, ontmoetingen die anders nooit plaats zouden vinden, omdat de huidige aanpak en programmering van welzijnsvoorzieningen nog veel te veel in aparte groepen denkt.

SAMEN030 wil daarnaast ook kijken waar het mogelijk is om welzijn en zorg meer onder één dak te brengen. Wel nadrukkelijk afhankelijk van de behoeften en mogelijkheden in de buurt of wijk.

4.4 Vliegwiel van gemeenschapskracht

Juist door de buurt (meer) verantwoordelijk te maken voor het sociaal makelen in Utrecht, stimuleer je - ook als gemeente - op een belangrijke manier het eigenaarschap en de zeggenschap bij buurtbewoners, buurtondernemers en buurtorganisaties voor de eigen buurt en wijk. Dat prikkelt bij hen allen nog meer om de eigen kennis en ervaringsdeskundigheid, ook over de eigen buurt en wijk, in te zetten, te benutten, waarmee de gemeenschapskracht extra wordt aangeboord en gevoed. Met een ongekend effect, want in elke buurt en wijk zit een enorme hoeveelheid kennis en ervaring, ook in de meer kwetsbare buurten en wijken. Door dat aan te spreken en te benutten gaan buurtbewoners, buurtondernemers en buurtorganisaties (nog) meer meedoen, meer meegroeien, individueel en gezamenlijk en daarmee tegelijkertijd ook meedelen met elkaar. Buurtbewoners en buurtondernemers met een vraag vinden een buur met een aanbod. Iemand die iets kan op een bepaald gebied, helpt een ander in de buurt, die dat minder goed kan en omgekeerd. Dat geldt zowel voor mensen afzonderlijk als ook voor de organisaties in de buurt, de BBBO's. Door hen (meer) verantwoordelijkheid te geven, stimuleren we met elkaar dat de eigen organisaties in de buurt worden versterkt, verder kunnen groeien. De stad wordt er beter van, de buurten en wijken idem. In onze visie is dit de motor van de gemeenschapskracht. Het is nu vooral zaak die motor te voeden, deze samen in gang te zetten!

5. Prioriteiten, wijkcoördinatie en resultaten

Omdat de Utrechtse stedelijke dynamiek van groot belang is voor de verschillen in leefbaarheid en gezondheid vinden wij het van belang dat het sociaal makelen niet alleen op microniveau bijdraagt aan levendigere en leefbaardere buurten en wijken, maar ook werkt aan de achterliggende processen en daadwerkelijke positieverbetering van mensen in buurten en wijken. Dat vraagt om prioriteiten, wijkcoördinatie en resultaatgericht samenwerken.

5.1 Wijkprioriteiten

De gemeente Utrecht heeft ervoor gekozen om duizend bloemen te laten bloeien. Veel kleine en middelgrote initiateven zijn tot stand gekomen. Enerzijds via stedelijke subsidies, anderzijds met behulp van middelen uit het Initiatievenfonds. Dit heeft een breed palet aan nieuwe diensten opgeleverd voor volwassenen, kinderen en jeugd, aanbod vanuit buurtcentra, in toenemende mate georganiseerd door Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties. Complexere of hardnekkige vragen en knelpunten lijken soms te blijven liggen. Enkele voorbeelden:

1) Bejegening: de bureaucratische en geprotocolleerde werkwijze of bejegening door sommige professionele organisaties waardoor er niet oplossingsgericht wordt gewerkt en kwetsbare mensen in problemen blijven hangen.
2) Oudere bewoners en ouders van kwetsbare doelgroepen zijn overal op zoek naar alternatieve woonvormen, zoals meergeneratie- en kleinschalig groepswonen. Deze behoefte is juist groot bij ouderen of ouders die de regie over hun eigen leven of dat van kinderen willen behouden, maar dan wel in de oude vertrouwde omgeving.
3) Digitalisering leeft in de wijk: wat zijn geschikte buurtapps, wat zijn goede gezondheidsapps, hoe kan ik de tablet meer gebruiken of hoe moet ik digitale formulieren invullen? Jongeren én ouderen zijn zich zeer bewust van de vele nieuwe digitale mogelijkheden en zijn zeer leergierig. Ze willen bijblijven en denken in de nabije toekomst deze ICT-voorzieningen nodig te hebben, inclusief bijbehorende begeleiding.
4) Mantelzorgwaardering: er wordt veel gesproken over mantelzorgondersteuning, maar veel mantelzorgers zijn ook op zoek naar waardering en andere, meer integrale zorgconcepten om structureel ontlast te worden.
5) Inclusiviteit: het echt maar dan ook echt - dus met een betaalde baan - mee mogen doen. En anders minimaal geaccepteerd worden zoals je bent.

De gemeente Utrecht wil nog meer met sociale wijkanalyses en wijktafels gaan werken om meer aansluiting te krijgen bij de reële vragen en behoeften van bewoners. Daarbij willen wij komen tot een scherpere prioritering. De wijktafels zien wij als een plek voor een dialoog waar de waarden en de topprioriteiten van bewoners centraal staan, waar nodig op buurtniveau.

De topprioriteiten van bewoners mogen niet ondergesneeuwd raken in breed opgezette discussies of onderzoeken of verstopt raken in gedetailleerde activiteitenplannen. De wijkraden zijn voor ons een cruciale partner in dit prioriteringsproces. De wijkprioriteiten vertalen we naar een wijk- of desnoods buurtplan dat idealiter de vorm heeft van een Infographic. Deze Infographic is in principe begrijpelijk

voor elke bewoner en wordt jaarlijks gepubliceerd in de wijkkrant en zal op passende plaatsen, zoals wijkinformatiepunten, en ook digitaal te vinden zijn.

5.2 Wijkcoördinatie en spelregels

Dé ambitie van SAMEN030 is het sociaal makelaarschap te transformeren naar duurzame buurt- en wijkcoöperaties die eigenaar zijn van het verbinden van informatie-, hulp-, welzijns- en (lichte) zorgvragen en aanbod in hun leefomgeving. Dat vraagt ook om spelregels op buurt- en wijkniveau door en met bewoners, zoals de stadscoöperatie SAMEN030 dat zelf ook doet met de aangesloten Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties. Wie organiseert dit proces en wie stelt de spelregels op buurt- of wijkniveau op? Wat is de relatie met het creëren van werk in en door de wijk, armoedebestrijding en informele zorg, mantelzorgers en (zorg)professionals?

Cruciaal voor deze stap zijn onafhankelijke en voor bewoners goed benaderbare wijkcoördinatoren, vergelijkbaar met de dorpsondersteuner die bij veel zorgcoöperaties actief is (zie hieronder de structuur van Austerlitz zorgt) en daar zijn meerwaarde bewezen heeft. Deze wijkcoördinatoren verbinden vraag en aanbod, waar mogelijk met ICT. Deze persoon woont in de wijk, waar hij wordt aangesteld, zodat de eigen woonervaringskennis en sociale netwerken optimaal worden benut. Bij de aanstelling van deze persoon zijn uiteraard vertegenwoordigers van bewoners betrokken. De wijkcoördinator vormt een hecht team met de thuiszorg en eerstelijnszorg, maar heeft daarnaast goede contacten met informele zorg en mantelzorgers.

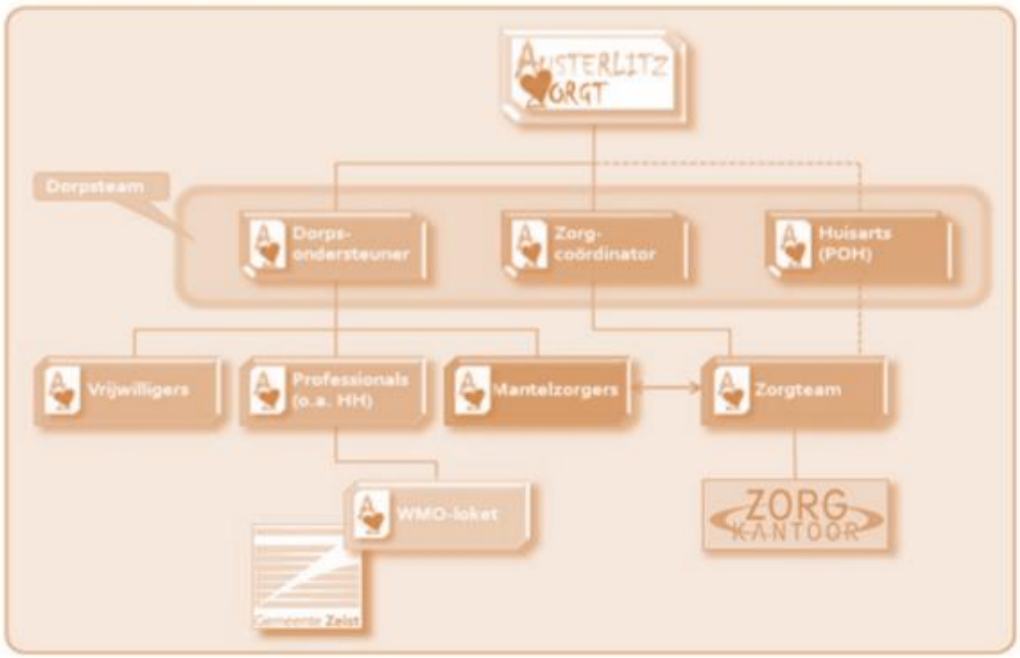

5.3 Wijkeconomie en social return

Wij willen ook dat de wijkeconomie meer centraal staat en dat geld dat door de wijk gaat, meer in de wijk blijft beklijven en groeien. Bij het ondersteunen van mensen moet ook voortdurend de urgentie van werk en inkomen in het achterhoofd worden gehouden. Hoe kan anders gewerkt worden aan de daadwerkelijke positieverbetering van Utrechters die dat het meest nodig hebben? We hebben het dan over de aandacht voor kwetsbaren, in combinatie met een algemene verbetering van sociale samenhang, inclusiviteit en SAMEN DOEN EN SAMEN LEVEN. Dit alles lukt alleen met meer en echte zeggenschap van onderop. Zo niet, dan blijven andere belangen prevaleren.

De stadscoöperatie SAMEN030 zal altijd zoveel mogelijk als kern hebben: met het eigen werk social return (werkgelegenheid) creëren in en door de wijk. Net zoals dit nu al gebeurt bij de speeltuinen in zelfbeheer, waar bewoners zelf met andere bewoners en wijkondernemers het groen en grijs van de speeltuinen gaan doen. En met elkaar een speeltuincoöperatie oprichten die ervoor gaat zorgen dat de kiwi's die in de speeltuin worden gekweekt, na een succesvolle oogst gebruikt gaan worden door de ijscoboer (mkb) van de aangrenzende winkelstraat (Zandloper).

Daartoe willen wij wijkondernemerskringen bouwen. De draaiboeken hiervoor liggen bij ons klaar en de pioniers van onder andere de speeltuinen doen mee. Wij willen een wijkeconomie creëren waar iedereen wat mee opschiet, dus ook de ondernemers in de wijk, de tweeverdieners, de werklozen. Want de buurt of wijk is ook een gemeenschap. We starten met 5% social return. We stoppen met het benutten van ervaringskennis als onbetaalde kennis. We kennen met elkaar de mensen uit de buurten en wijken die klaar staan, de mensen die "beroepsvrijwilliger" zijn, op wie dag en nacht een beroep wordt gedaan en die graag betaald aan het werk gaan. Door hen deze droom te laten verwezenlijken groeien we in 6 jaar naar 10% social return, waarmee we ook de geldstroom in de wijk laten groeien.

5.4 Resultaatgericht samenwerken

Wij constateren dat er momenteel veel vrijblijvende samenwerking in de wijk is. Veel initiatieven of activiteiten komen in de vorm van tijdelijke projecten, pilots en initiatieven tot stand. Er zijn veel bilaterale overleggen voor de noodzakelijke afstemming, vanwege het gebrek aan samenhang, transparantie en structuur. De wijknetwerken komen in diverse samenstellingen en op onregelmatige momenten bijeen, soms zonder duidelijke doelen en afspraken. Er wordt ook weinig op bestuurlijk wijkniveau afgesproken. Impact en resultaten van de vele inspanningen zijn en blijven onduidelijk. Dat werkt frustrerend.

SAMEN030 wil meer resultaatgericht samenwerken, onder andere door met bewoners te komen tot wijkprioriteiten (zie 4.1) en bestuurlijke wijkafspraken te maken met partners en gemeente, via bijvoorbeeld een wijkcontract, over de beoogde resultaten en uitvoering. Onderstaande effectindicatoren (uit: Visie versterken sociale basis, gemeente Utrecht) worden daarbij betrokken. Op termijn kunnen wellicht ook gezondheidsindicatoren een rol gaan spelen in dit proces.

Effectindicatoren	2018	2021
% Bewoners, dat actief is in de buurt	28 %	28%
% Utrechters dat aangeeft weinig tot geen problemen te ervaren met meedoen	80%	80%
% Utrechters met een beperking dat aangeeft weinig tot geen problemen te ervaren met meedoen	65%	70%
% Utrechters dat zich vrijwillig inzet	39%	39%
% Bewoners, dat tevreden is over de beschikbaarheid van ruimte voor bewonersinitiatieven in de buurt	35%	35%
% Utrechters dat informele zorg ontvangt van vrijwilligers(organisatie)	17%	19%
% Mate van overbelasting van mantelzorgers	16%	15%
% Utrechters dat moeite heeft met digitale aanvragen bij organisaties	27%	26%

Met het bovenstaande sluiten we aan bij het streven van de gemeente Utrecht naar een buurt- en wijkgerichte monitoring van resultaten, bijvoorbeeld door de ontwikkelingen in één buurt voor een bepaalde periode op verschillende niveaus in beeld te brengen.

Wat we samen (gaan) doen.

6. Doelen en activiteiten; meer maatwerk en voor elkaar

Hieronder schetsen wij de doelen en activiteiten voor volwassenen, kinderen en jeugd en het sociaal beheer van buurtcentra, zonder al te veel in detail te treden. Wij vinden dat doelen en activiteiten op buurt- en wijkniveau moeten worden bepaald en ingevuld. Die betrokkenheid is nodig om de juiste dingen te doen en bewoners maximaal betrokken te krijgen. De onderliggende waarden en vragen zijn allereerst onderwerp voor een dialoog. Daarbij wordt uitgegaan van wat er al is en al gebeurt in de wijk en dat is heel veel.

6. 1 Volwassenen

De Utrechtse Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties hebben de afgelopen jaren een breed palet aan initiatieven en activeringsaanbod ontwikkeld, soms uniek voor de eigen buurt of wijk en soms ook al beschikbaar in andere wijken. Het gaat om wijkmediatoren, Buurtwerkkamers, In Between Cafés, Repair Cafés en ga zo maar door. De diversiteit is enorm, zodat er ruimte is voor ieders talenten en passies. Bij een initiatief in een buurt of wijk zijn enkele tot vele tientallen of soms meer dan honderd bewoners, ervaringsdeskundigen en vrijwilligers betrokken. De coördinatie ligt vaak bij een betaalde bewoner (ZZP-er) of een professional.

Een visualisatie van het brede palet:

Nieuwe woonvormen	Kunst, cultuur & creativiteit	Talentontwikkeling & coaching
Debat & dialoog	Burennetwerken	ICT-ondersteuning
Duurzaamheid	Inlooppunten	Wijkvervoer
Buurt- & conflictbemiddeling	Sociale netwerken	Ontmoetingsplekken en broedplaatsen
Groengroepen	Dagactiviteiten	Mantelzorgwaardering

Wij willen dat buurt- en wijkcoöperaties deze al deze diensten onder hun hoede gaan nemen en bewoners hierover meer zeggenschap krijgen. Zo komt er meer samenhang en leveren bewoners als

vrijwilliger een actieve bijdrage in hun buurt. Dat moet uiteindelijk leiden tot meer maatwerk en er zijn voor elkaar als iemand dat nodig heeft. Het is aan de buurt- en wijkcoöperaties op welk schaalniveau men dat wil bereiken, welke diensten voorrang hebben en welke spelregels daarbij gelden. De stadscoöperatie SAMEN030 faciliteert dit transformatieproces door het beschikbaar stellen van een onafhankelijke wijkcoördinator, transparantie in wat er al is, succesvolle praktijkvoorbeelden en een digitale kennis- en leeromgeving.

Deze wijkcoördinator monitort via buurt- en wijkcoöperaties ook het programma Samen in de Stad. Doelen hier zijn het stimuleren van netwerken in de wijk van actieve bewoners(initiatieven) en professionals rondom ouderen. Aandacht voor sociaal isolement, het doorbreken van eenzaamheid en het voorkomen van sociale uitsluiting zijn de belangrijkste doelstellingen. We realiseren ons dat dit vraagstuk leeftijdoverstijgend en niet ziektegebonden is. Juist met de transformatie naar langer zelfstandig wonen zijn ook mensen met lichamelijke of psychische beperkingen, zonder buurt- of vriendennetwerk hier kwetsbaar voor.

Bij het vergroten van het sociaal netwerk van ouderen en sociale activering via huisbezoeken, zullen wij samenwerken met huisartsen en onderwijsinstellingen zoals de ROC's met hun wijkleerbedrijven. Ook zal het project Vriendschap (samenwerking tussen Buurtteam en Power by Peers) zich hiermee verbinden. Het daadwerkelijk koppelen van bewoners aan elkaar gebeurt door Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties die al in de wijk actief zijn op het gebied van informele zorg. Het kan ook gaan om koppelingen die meer gericht zijn op de inzet van informele zorg en het ontlasten van mantelzorgers.

6.2 Kinderen en jeugd

Speerpunten in de activiteiten voor kinderen en jeugd liggen op het gebied van spelen, bewegen en talentontwikkeling, zoveel mogelijk in diverse samenstellingen, dus met sporters, met ouders, met ondernemers of met kunstenaars. Met als doel om de sociale samenhang te bevorderen, maar vooral omdat positieve rolmodellen belangrijk zijn voor de ontwikkeling van een kind of jongere. Als ouders geen voorbeeldfunctie kunnen vervullen, moet er een alternatief zijn, waar kinderen en jongeren hiervoor terecht kunnen, of laagdrempelig een beroep op kunnen doen.

Enkele voorbeelden:

- Worstelvereniging de Halter, gevestigd in de Dichterswijk, een wijk die in rap tempo is veryupt, trekt steeds meer nieuwe middenklasse gezinnen aan. Speeltuinmaker en pionier Terry Slinkers heeft vanuit de Kinder Sport Academy een speciaal peuterprogramma opgezet, dat populair is en ouders aanspreekt. Zo ontstaat een mix van veel verschillende bevolkingsgroepen, van groepen die elkaar anders niet zo snel zouden ontmoeten.
- De Kidsclub biedt in Overvecht een wekelijkse bijeenkomst door ouders, voor ouders en hun peuters. Ouders spelen met hun kinderen en leren hoe dit te doen. Er wordt gezongen, geknutseld, gespeeld, fruit uitgedeeld, voorgelezen en er worden uitstapjes gemaakt. Wij willen een Kidsclub in iedere wijk. Het voor en door model is beschikbaar en klaar voor uitrol. Dit zodat ouders door ouders (weer) leren spelen met hun kinderen.
- In Utrecht Oost is een project opgezet om kinderen van de basisschool in contact te brengen met ouderen in zorgcentra of thuis. De kinderen zijn creatief bezig, (soms eenzame) ouderen krijgen meer aandacht en zij geven de kinderen weer waardering.

Ook hier geldt: wij zullen initiatieven van Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties transparant maken, zodat deze inzetbaar zijn voor wijk- en buurtcoöperaties. Zij zorgen er weer voor dat bewoners uit de betreffende buurt of wijk zich hiervoor kunnen gaan inzetten. Hierbij werken wij samen met andere partners aan de doelen van 'Gewoon Opgroeien' uit de uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd (2017): 'Iedereen kan meedoen', 'Samen leven, samen opgroeien in de buurt' en 'Ondersteuning dichtbij' en de methodiek van 'Vreedzame wijk'. We hebben extra aandacht voor kwetsbare kinderen en gezinnen en stellen de leefwereld van het kind centraal. We bouwen mee aan een Vreedzame wijk. Ook is het inzetten van mediatoren, die bewoner zijn in de wijk, cruciaal. We geloven in het benutten van deze bron. Samen met Stichting Vreedzaam willen we actieve bewoners meer en meer trainen, zodat zij na hun mediatorschap ook betaalde trainer en coördinator kunnen zijn. En daarmee doorbreken we het alsmaar werken als vrijwilliger, tegen een kleine vergoeding, door betrokken en getalenteerde bewoners.

6.3 Sociaal beheer buurtcentra en speeltuinen

SAMEN030 vindt dat het verbinden van bewoners sterk moet worden ondersteund door buurtruimten. Sterker nog, vaak kan het ook niet zonder een buurtruimte, een plek waar buurtbewoners en buurtondernemers kunnen samen komen, zich kunnen verbinden en van waaruit samen activiteiten kunnen worden gedaan. Daarom zijn de locaties in de buurten - beschikbaar voor buurtinitiatieven - zo cruciaal. Het belang van buurtruimten, vooral laagdrempelig en goed zichtbaar, wordt vaak onderschat. Te vaak en te veel ontbreken deze, zijn zij niet voorzien in de bouw van nieuwe buurten of worden ze verkocht of verhuurd aan uitsluitende commerciële organisaties.

Bij SAMEN030 gaan we de positie en mogelijkheden van buurtruimten (weer) versterken en waar nodig uitbreiden met enkele nieuwe buurtplekken en ruimten - daar waar de buurt zelf aangeeft dit graag te willen. We zijn bekend met nieuwe plekken die in diverse buurten en wijken vrijkomen en nieuwe mogelijkheden bieden.

Er zijn al redelijk wat buurtruimten in de stad. Die zijn echter niet altijd verbonden en soms zelfs 'verstopt' of beperkt toegankelijk. Met onze ervaring in het voor, door en met bewoners werken kunnen wij inzetten op het beter verbinden van al deze locaties. Vervolgens werken we aan het beter benutten van deze locaties. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat buurtruimten beter vindbaar zijn en directer toegankelijk zijn waardoor het effectieve gebruik van de locaties zal toenemen.

Een overzicht van meerdere type locaties, namelijk:

(A) Nu in sociaal beheer bij de huidige SMO's: 23 locaties (lijst/bijlage Sociaal Makelen).
(B) Buurthuizen in zelfbeheer, verenigd in Dwarsverband: 10 locaties, namelijk In de 3 Krone, Het Drie Generatie Centrum, De Roef, Het Trefpunt, De Boog, De Nieuwe Jutter, Podium Oost, De Buurttuin, De Schalm en De Boeg.
(C) Buurtwerkkamer in zelfbeheer, ondersteund door BuurtWerkKamer Coöperatie: 4 locaties, namelijk Hart voor Leidsche Rijn, De Klop, TOP en Zuilen.
(D) Buurtcultuurhuizen: 8 locaties namelijk 3 van ZIMIHC (Vorstelijk Complex, Bouwstraat NO en Stefanus/Overvecht), Het Wilde Westen, Cultuur19, Jongerencultuurhuis Kanaleneiland en Vrijstaat (kunstlocatie voor kinderen).
(E) Specifieke locaties van buurtinitiatieven en/of buurtondernemers zoals Krachtstation en Al Amal op Kanaleneiland en van Power by Peers in Overvecht.

Onze inzet met locaties voor de periode 2019-2024 is gericht op:

(1) het vergroten van de zichtbaarheid, zodat bewoners en buurtondernemers er makkelijker en eerder gebruik van gaan maken, waar mogelijk ook locaties per m2 effectiever benutten.
(2) versterken van samenwerking, zodat organisaties meer elkaars expertise en kracht kunnen benutten - met behoud van ieders unieke karakter en kracht.
(3) alle buurten - daar waar nodig – hebben voldoende m^2 locatie aan buurtruimte.

6.4 Wijkgerichte informatievoorziening

SAMEN030 wil in elke wijk een Wijkinformatiepunt in zelfbeheer van bewoners. Zo'n informatiepunt geeft inzicht in de keuzemogelijkheden en verwijst door naar initiatieven, activiteiten, wijkpartners, websites en online informatiebronnen voor meer zelfregie. Voor gebruik van het Wijkinformatiepunt is het niet nodig dat iemand zich van tevoren aanmeldt, registreert, een afspraak maakt, een intake- of vraagverhelderingsgesprek krijgt.

Een Wijkinformatiepunt werkt met mobiele punten op strategische vindplaatsen, zoals buurtcentra en ontmoetingsruimten van zorg- en gezondheidscentra, kerken en (super)markten. Plekken waar veel mensen en verschillende groepen komen. Ook zorgt het informatiepunt voor een digitale sociale kaart en wijkagenda. Voor afstemming tussen diverse spreekuren in de wijk worden werkafspraken met wijkpartners gemaakt, ook om een effectieve wijkbrede communicatie (via wijkkrant, buurtapps, buurtcommunities, flyer, social media etc.) vanuit één punt vorm te geven.

Dankzij twee pilots in 2017 (in de wijken Oost en Leidsche Rijn) is er bij SAMEN030 veel kennis en praktisch voorbeeldmateriaal beschikbaar voor het opstarten van wijkinformatiepunten in andere wijken. Vanaf 1 januari 2019 heeft de gemeente hiervoor € 150.000,- beschikbaar gesteld. Wij ondersteunen nieuwe initiatieven met kennis en leggen waar gewenst een relatie met de Bibliotheek Utrecht die ook locaties in buurten en wijken heeft. En we maken afspraken met de stedelijke partner voor Informatievoorziening & Advies. Ook stimuleren wij via het Wijkinformatiepunt de inzet van Uindewijk.nl, zodat elke wijk op termijn een eigen tv-kanaal krijgt.

6.5 Maatwerk per buurt of wijk

Het 'sociaal makelen' in Utrecht volgt drie 'werklijnen' - zoals beschreven in de uitgangspunten door de gemeente Utrecht - namelijk: (I) volwassenen, (II) kinderen en jeugd (III) sociaal beheer van buurtcentra. Echter, veelal kunnen die drie niet zonder elkaar en versterken ze elkaar juist.

Ontschotten van sociaal makelen

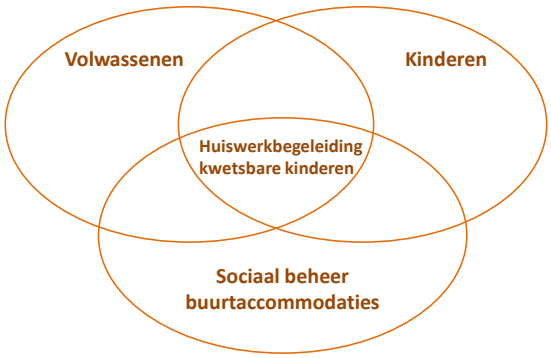

Een voorbeeld is de huiswerkbegeleiding van kinderen uit kwetsbare huishoudens met een lager inkomen. Zonder actief de ouders te betrekken zal het initiatief voor huiswerkbegeleiding beperkt kunnen slagen, zonder een goede laagdrempelige ruimte dichtbij in de buurt om goed de begeleiding te organiseren zullen veel kinderen ook niet de weg naar de begeleiding weten te vinden.

Wij willen een aanpak per buurt of wijk, niet volgens de technische definities van de 10 huidige wijken, maar langs logische buurtlijnen. Een eigen buurt of wijk is dat gebied waarvan bewoners en buurtondernemers zeggen 'ik woon of werk in .....'

Een indicatieve indeling (in ieder geval dichter bij de buurtwerkelijkheid dan de huidige 10 wijken):

Huidige wijken volgens indeling centrale stad (gem. 35.000 bewoners per wijk)	**Buurten en wijken in de beleving van bewoners en buurtondernemers (gem.16.000 per buurt/subwijk)** ***INDICATIEF - VOORBEELD***
1. West	(1) Oog en Al
	(2) Lombok/Leidseweg, Nieuw Engeland en Schepenbuurt
2. Noordwest	(3) Ondiep, 2e Daalsebuurt en Pijlsweerd
	(4) Zuilen
3. Overvecht	(5) Overvecht Zuid
	(6) Overvecht Noord
4. Noordoost	(7) Votulast
	(8) Tuindorp
	(9) Voordorp
	(10) Wittevrouwen en Zeeheldenbuurt
5. Oost	(11) Oost (Abstede, Gansstraat, Oudwijk, Buiten Wittevrouwen)
	(12) Uithof
6. Binnenstad	(13) Binnenstad
7. Zuid	(14) Lunetten
	(15) Hoograven, Tolsteeg en Bokkenbuurt
8. Zuidwest	(16) Dichterswijk en Rivierenwijk
	(17) Kanaleneiland en Transwijk
9. Leidsche Rijn	(18) Terwijde, Het Zand (en De Wetering)
	(19) Parkwijk, Langerak en Leidsche Rijn Centrum (en LR-zuid)
10. Vleuten - De Meern	(20) Dorpskern Vleuten met Haarzuilens
	(21) Dorpskern De Meern
	(22) Veldhuizen en Vleuterweide

Bovenal gaan we aan de slag met dat wat er speelt in de straat of buurt. We realiseren ons dat het verbinden van diverse nationaliteiten om de focus op overeenkomsten en nieuwe gemeenschapszin vraagt. We werken met en benutten de bronnen en kennis van de stad vanuit bewonersperspectief, de wortels van de stad. We sluiten daarbij aan bij de verschillende wijkaanpakken die er zijn, zoals De Versnelling in Overvecht. Maar ook sluiten we aan bij de Armoedecoalitie, Utrecht maken we samen en de Gezonde Wijkaanpak. De komst van GGZ in de Wijk omarmen we zodat ook bewoners met een psychiatrische ervaring mee kunnen doen. We sluiten niemand uit.

Per buurt werken we anders. We bieden maatwerk passend bij de wijk en dat borgen we met onze sociaal makelaars en sociaal beheerders, die veelal ook bewoner zijn van de wijk.

7. Innovatie en kennisdeling

De stadscoöperatie SAMEN030 gaat het sociaal makelaarschap in Utrecht dus op een andere manier vormgeven dan tot nu toe gebeurt. We willen daarbij niet alleen 'kantelen' naar eigenaarschap en zeggenschap door en met buurt- en wijkcoöperaties, maar we willen ook nadrukkelijker innoveren:

7.1 Initiatievenfonds 2.0 en buurtfonds

We gaan met de gemeente en bewoners het proces aan om het Initiatievenfonds van en met de bewoners anders vorm te geven. We zien onze rol van sociaal makelaar dus veel verder gaan dan het ondersteunen van het doen van een aanvraag voor het Initiatievenfonds. Innovatieruimte betekent ook dat hiervoor op een verantwoorde wijze financiële middelen ter beschikking worden gesteld. Die kunnen komen uit het Initiatievenfonds, dat per wijk een eigen pot heeft. De huidige procedurele toekenningscriteria en bureaucratische verantwoordingsprocedures voor het Initiatievenfonds werken ontmoedigend. Onze voorstellen zijn daarom:

1) Wij willen een koppeling tussen inhoudelijke wijkprioriteiten, vooral de topprioriteiten van bewoners, en de toekenning van middelen uit het Initiatievenfonds per wijk.
2) Wij willen meer experimenten met Buurtfondsen, zoals het eerste voorbeeld in Rivierenwijk. Dit Buurtfonds bevat € 15.000,- (uit het Initiatievenfonds) dat door buurtbewoners zelf wordt verdeeld. Het gaat om kleine aanvragen van enkele honderden euro's. Het blijkt dat deze aanvragen soms binnen 24 uur worden gehonoreerd. We investeren als uitvoerende partij ook zelf in dit fonds.

Daarnaast willen wij bij aanvang van een subsidietoekenning voor een wijkprioriteit afspreken dat experimenten worden opgevolgd als ze succesvol zijn geëvalueerd. En niet, zoals nu vaak gebeurt, eindigen als het project is afgelopen. In het geval van een succesvolle evaluatie kan er een beroep worden gedaan op de beleidsregel Duurzame Bewonersinitiatieven van de gemeente. Deze weg is al succesvol gevolgd voor wijkgerichte informatievoorziening.

7.2 Innovatieruimte SAMEN030

De stadscoöperatie SAMEN030 beslist gezamenlijk met haar leden jaarlijks via een simpele en transparante innovatieprocedure, welke extra innovatiemiddelen (de 5%) naar welk buurt- of wijkinitiatief gaan. Voorwaarden voor de toekenning van deze extra innovatiemiddelen:

- aantonen van meerwaarde: er bestaat niet al een vergelijkbaar initiatief
- verwachte impact: de vindbaarheid, voelbaarheid en zichtbaarheid in de buurt of wijk
- de overdraagbaarheid van de innovatie naar andere buurten en wijken
- de mate van social return (werkgelegenheid) creëren in en door de wijk

Innovatie is ook mogelijk door eigen bijdragen, crowdfunding, dienstenveilingen, ruilbeurzen en donaties. Coöperaties die werken als burennetwerken kunnen een eigen bijdrage van bewoners vragen. In het kader van het 'eigenaarschap' van de buurt- en wijkplannen, gaan we uit van 5% eigen middelen. Dat wil zeggen dat elke buurt- of wijkcoöperatie via lidmaatschap, sponsoring of een eigen bijdrage aan activiteiten, zelf minimaal 5% van de benodigde middelen moet verwerven.

Mooi voorbeeld is de Dienstenveiling in Utrecht Oost die in november 2017 werd georganiseerd door bewoners. Bewoners en ondernemers uit de wijk stelden (ludieke) diensten en producten voor de veiling ter beschikking: potten met zelfgemaakte jam, een gratis overnachting in een Bed & Breakfast in de wijk, diverse lunches, een wandeling in het Krommerijnpark, fietsspullen van de fietswinkel, een reflectiesessie in de kerk, verrassingspakketten van de kantoor- en boekhandel en ga zo maar door. In totaal werden 50 'kavels' aangeboden en onder leiding van een veilingmeester verkocht.

7.3 Samenwerken met zorg- en onderwijspartners

Met de verplaatsing van zorg in de thuissituatie wonen er steeds meer mensen met continue zorgvragen in de wijk. We gaan met deze mensen en zorgpartners in gesprek over hoe zij mee kunnen doen in de wijk. We starten hiermee op buurtniveau. Daarnaast zijn we ons bewust van de druk die dit kan geven op mantelzorgers en de sterkere bewoners in de wijk. We maken mogelijk dat deze groepen met elkaar in gesprek gaan waarbij we zoeken naar dat wat hen bindt en waar zij blij van worden. Vanuit die energie bouwen we verder naar de inclusieve wijk.

Vanuit buurten en wijken wordt samengewerkt met eerstelijnsgezondheidscentra (o.a. huisartsen), maar ook met de thuiszorg, ouderenzorg, GGZ /verslavingszorg en instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking. Wij willen concrete samenwerkingsafspraken maken, omdat er aan kwaliteit en efficiency nog veel gewonnen kan worden. We bieden succesvolle voorbeelden een podium. Voorbeeld is het samen met Altrecht GGZ opleiden (liefst door ervaringsdeskundigen) van bewoners tot Mental Health First Aid responders waarmee buurtbewoners weten wat te doen bij "GGZ-gedrag". Wij werken daarnaast actief mee aan nieuwe vormen voor populatiebekostiging, Persoonsgebonden Budget (PGB) in de collectieve sfeer en de eerste wijkcontracten gezondheid, nodig in het kader van samenwerken aan een gezamenlijk (ICT-) infrastructuur met zorgpartners.

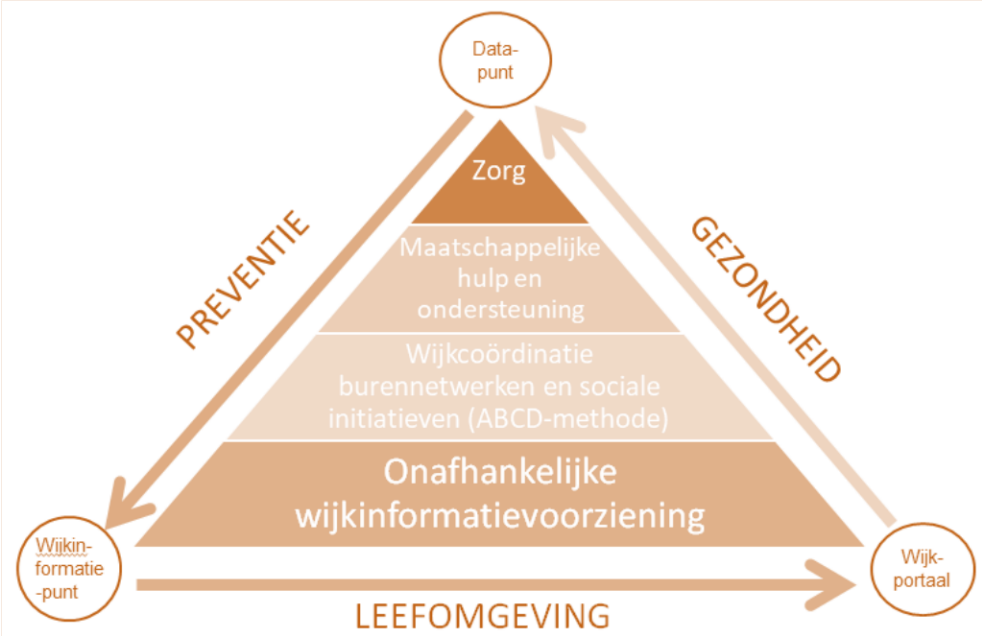

In het middelbaar en beroepsonderwijs zijn studenten verplicht stage te lopen. De stage maakt soms meer dan 60% deel uit van de opleiding. Wijkgericht werken of integraal werken krijgt daarom volop aandacht in de opleidingen. Stageplaatsen in de wijk of buurt horen daarbij. Diverse Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties werken met stagiaires van de Hogeschool Utrecht, ROC's

en de praktijkscholen. Buurt- en wijkcoöperaties kunnen en willen zich ontwikkelen naar erkende leerbedrijven. Het onderwijs is voor SAMEN030 een belangrijke samenwerkingspartner.

7.4 Kennisdeling via stedelijke netwerken

Er zijn diverse netwerken waar Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties en de wijk- en buurtcoöperaties in ontwikkeling kunnen leren of waarmee afspraken moeten worden gemaakt. We noemen er enkele:

- Initiatievennetwerk van de gemeente Utrecht
- NIZU, Netwerk Informele Zorg Utrecht
- NUZO, Netwerk Utrecht Zorg voor Ouderen
- Dwarsverband, buurtcentra in zelfbeheer
- Omzien naar elkaar
- Coöperatie van samenwerkende Speeltuinen in zelfbeheer
- GES-netwerk van de eerstelijnszorg
- Netwerk integraal werken Hogeschool Utrecht
- Stedelijke informatievoorziening
- Vrijwilligerscentrale Utrecht

SAMEN030 stemt af en maakt afspraken met deze netwerken over hun bijdrage aan de ontwikkeling van buurt- en wijkcoöperaties.

7.5 SAMEN030 als buurtinnovatie

Naast de innovatieruimte bij SAMEN030 (met minimaal 5% van alle middelen) en de innovatie in onze samenwerking met onze partners in de stad is ook de aanpak en inrichting van SAMEN030 zelf te zien als een 'buurtinnovatie'. Samengevat gaat het dan vooral om de volgende vijf vernieuwende elementen in onze aanpak:

8. Stappen in eerste jaar

In de gehele periode 2019-2024 brengt SAMEN030 het eigenaarschap van het sociaal makelen stap voor stap in buurten en wijken, aangestuurd door en ondersteunend aan buurtbewoners en buurtondernemers. Dat moet in het eerste jaar ook direct al zichtbaar zijn, opdat er vertrouwen ontstaat in de vernieuwde aanpak.

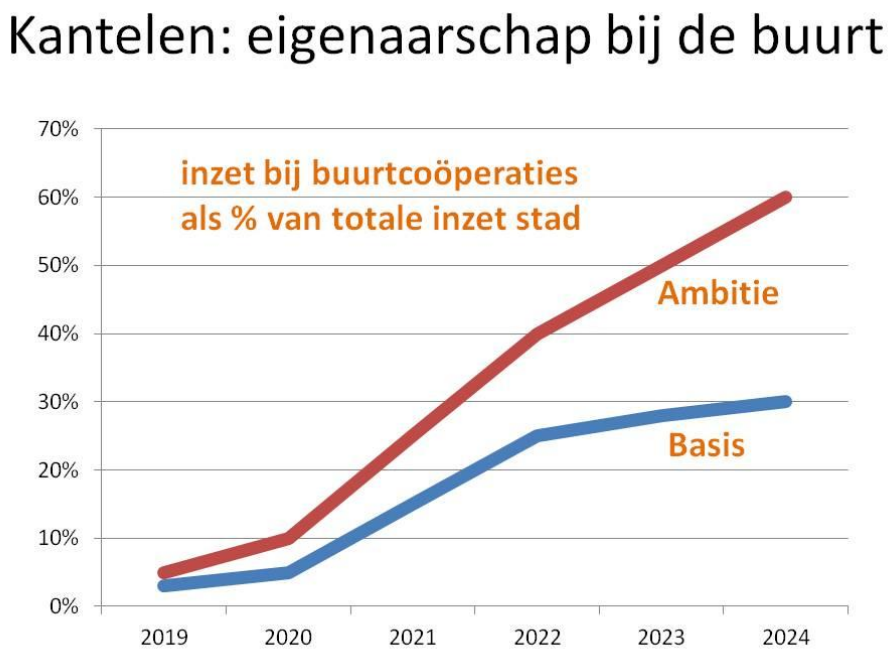

In het eerste jaar starten we door en brengen minimaal 3% en mogelijk 5% omzet van het sociaal makelwerk - direct in eigenaarschap bij buurt- of wijkcoöperaties, waarin enkele BBBO's actief in die buurt of wijk samenwerken. Dat kan uitgroeien tot minimaal 30% mogelijk 60% van de omzet na zes jaar. In het eerste jaar worden in de koploperwijken meteen de eerste buurt- en wijkcoöperaties opgericht, op basis van de energie en organisatiekracht die nu al bij BBBO's al beschikbaar is. Goed voorbeeld doet volgen, is onze ervaring. De transformatie naar zeggenschap en eigenaarschap via buurt- en wijkcoöperaties zal in fasen verlopen.

8.1. Opbouw in drie fasen

De transformatie voor de gehele stad krijgt uiteindelijk vorm in drie fasen:

Fase I Overgang 2019 - 2020

In deze overgangsfase hebben we drie opdrachten:

(1) Het verbinden met de huidige vijf sociaal makelaar organisaties door met hen gezamenlijk (de Gezamenlijke Sociaal Makel Organisaties - afgekort GSMO) een contract aan te gaan. We zorgen daarbij dat de omslag in de aansturing van de huidige SMO's naar de stadscoöperatie SAMEN030 *rimpelloos* verloopt. Bewoners merken er nagenoeg niets van, gezichten in de buurt blijven, tenzij iemand echt NIET goed aansluit bij de buurt. Insteek is de dienstverlening zoveel mogelijk buurtgericht vorm te geven.

(2) Het verbinden en versterken van de Bewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties in de stad:
   (A) netwerken in wijken op te bouwen en het vormgeven van de buurt- en wijkcoöperaties. Deze worden vervolgens lid van SAMEN030
   (B) onze eigen organisatie SAMEN030 goed en van onderaf op te bouwen
   (C) goed na te gaan wat elke buurt en wijk nodig heeft (daarover in dialoog te gaan),
   (D) weten wie actief is, wie wat wil, waar gaten liggen
   (E) welke BBBO kan en wil iets - met anderen - oppakken in het sociaal makelen
   (F) het ontwikkelen van een samenwerkingsvorm met eigenaarschap van betaalde en onbetaalde deskundigen

(3) Het starten van experimenten en vormgeven van eigenaarschap bij de buurt. Dit door krachtenbundeling van enkele BBBO's per buurt of wijk die samen - al dan niet in een formele buurt- of wijkcoöperatie - starten met het zelf organiseren van het sociaal makelen in de eigen buurten. Uiteraard met een opdracht passend binnen de gehele opdracht voor het sociaal makelen van de stadscoöperatie SAMEN030.

Fase 2 Transformatie 2021 - 2022

In de daarop volgende twee jaren gaan we de SMO-structuur steeds meer 'kantelen' naar die van de stadscoöperatie SAMEN030 en de daarbinnen informele initiatieven en formeel georganiseerde buurt- en wijkcoöperaties. Overal waar BBBO's in buurten of wijken samen het sociaal makelen goed kunnen vormgeven komen de sociaal makelaars (en sociaal beheerders) bij hen in dienst of worden bij hen gedetacheerd vanuit de stedelijke organisatie. De op te leveren dienstverlening leggen we vast waarbij de buurt medeopdrachtgever is. Alle buurten hebben één of enkele ambassadeurs die werken namens en vanuit de Stadscoöperatie SAMEN030. Zij inspireren, verbinden, jagen aan waar nodig en gaan na hoe en met wie we buurtcoöperatieven in gang kunnen zetten en/of verder kunnen uitbouwen.
De transformatie die we willen en gaan inzetten is het 'kantelen' van de sociaal makel organisatie:

- van buiten de wijk denken naar van binnenuit de buurt,
- van aanbod- of vraaggericht naar energie en brongericht,
- van stimuleren en initiëren naar ondersteunen en coördineren wat er al (een beetje) is,
- van professional gestuurd naar bewoner gestuurd en daarbij goed geïnformeerd,
- van uitvoering bij de traditionele werkorganisatie naar uitvoering bij een BBBO.

Fase 3 Verduurzamen 2023-2024

In deze fase wordt de nieuwe opbouw en aanpak versterkt, geprofessionaliseerd en wordt ervoor gezorgd dat de stad er ook na 2024 mee verder kan en wil. Dit uit zich in dat bewoners werkelijk eigenaar zijn en ook de toekomst mee gaan vormgeven. De bewoners vormen de luis in de pels zodat SAMEN030 vanuit haar gedachtengoed blijft werken. Daarbij zullen bewoners een rol krijgen bij de evaluatie van de opdracht en bij het opstellen van de nieuwe uitvraag van de gemeente.

8.2. Continuïteit vanuit huidige SMO's

Inzet is om zoveel mogelijk medewerkers van de huidige SMO's in de GSMO (de nieuwe organisatie van de 5 SMO's samen) een arbeidsplek aan te kunnen bieden. Najaar 2018 zal een vernieuwd profiel worden opgesteld voor de functie van sociaal makelaar (en sociaal beheerder) op basis waarvan wordt getoetst of de huidige medewerkers daar goed op aansluiten.

Zodoende wordt de continuïteit van het werk bij de GSMO maximaal geborgd. Alleen de volgende zaken worden hiervan uitgezonderd:

- de aansturing door het stedelijk serviceteam van SAMEN030;
- enkele sociaal makelaars die niet goed functioneren en/of niet passen in de manier van werken die ons voor ogen staat (vastgelegd in het vernieuwde profiel van de medewerkers).
  We selecteren op basis van een 'toets' in het najaar 2018, waarna per 1 januari 2019 iedereen bij de nieuwe werkgever GSMO in dienst kan komen, met uitzondering van de sociaal makelaars die niet door de toets zijn gekomen (en waarvoor dus waar nodig tijdelijk nieuwe mensen worden ingehuurd);
- de (kantoor)huisvesting en dito kosten van de huidige SMO's - omdat we werken vanuit de huisvesting van alle aangesloten BBBO's en aangesloten accommodaties, zowel de 23 op de lijst Sociaal Beheer sociaal makelen, als ook de locaties van bijvoorbeeld Dwarsverband (de buurthuizen in zelfbeheer), de Buurtwerkkamers (4x), de buurtcultuurhuizen (7x) en specifieke locaties als die van het Krachtstation Kanaleneiland en Power by Peers.

SAMEN030 zet ook de bestaande projecten voort. Met daarbij het uitgangspunt dat we deze bottom-up gaan vormgeven. Bij de overdracht in het najaar 2018 is ook dat onderwerp van gesprek met de huidige SMO’s. Ook alle 23 accommodaties nu in beheer bij de SMO’s zullen vanaf 2019 onder beheer van SAMEN030 vallen. In 2019-2020 zullen we nagaan welke accommodaties nog meer en beter in zelfbeheer kunnen komen bij aangesloten leden van SAMEN030.

8.3 Overgangsfase in 2019-2020

We gaan ervan uit dat in de eerste 2 jaar van de subsidieperiode, er sprake is van een overgangsfase van de oude naar de nieuwe situatie. In die fase zijn cruciaal:

- Opstellen van contract (in najaar 2018) tussen SAMEN030 en GSMO - de gezamenlijke huidige SMO's, waarin de GSMO opdrachtnemer wordt en uitvoerder van het sociaal makelwerk.
- Vormgeven van een stedelijk serviceteam binnen de GSMO met o.a. een stedelijk teamleider en assistenten/coaches die sturen, doorzetten en aanjagen en onafhankelijke wijkcoördinatoren die voortdurend in de wijk aanwezig zijn en meer uitvoerend zijn. Alle medewerkers voor financiën, HRM, ICT en communicatie worden naar het stedelijke serviceteam ‘overgeheveld’.

Gedurende het eerste jaar richten BBBO's al enkele buurt- of wijkcoöperaties op. Zorgbelang begeleidt dit proces vanuit SAMEN030 - in goed overleg met de GSMO. Elke buurt- of wijkcoöperatie wordt ondersteund vanuit het stedelijk serviceteam van de GSMO.

De middelen komen van SAMEN030, die afspraken maakt met de besturen van de buurt- en wijkcoöperatie over rechten en plichten, via de maatwerkovereenkomst (in een SLA) die bottom up wordt vormgegeven. De wijk- of buurtcoöperatie voert het sociaal makelaarschap uit. In het tweede jaar kunnen de buurt of wijkcoöperaties werkgever worden. Via de maatwerkovereenkomst worden de buurt- of wijkcoöperaties ondersteund als werkgever. Een alternatief is dat de GSMO op verzoek van de stadscoöperatie SAMEN030 als werkgever blijft functioneren, maar dan is er niet echt sprake van ‘doordecentraliseren’. De GSMO wordt een klein stedelijk coördinatiepunt als alle medewerkers zijn ‘overgeheveld’ naar de buurt- of wijkcoöperaties die zijn aangesloten bij SAMEN030.

Organisatie, verantwoording en financiën.

9. Organisatie

Aan het lidmaatschap van de stadscoöperatie SAMEN030 zijn enkele criteria verbonden (bijlage III). Kern van de toelatingseisen voor lidmaatschap is dat het moet gaan om niet op winst gerichte initiatieven van buurtbewoners en buurtondernemers zelf en hun bijdragen aan buurtorganisaties of buurt- en wijkcoöperaties in de stad Utrecht. Binnen de stadscoöperatie SAMEN030 maken zij goede samenwerkingsafspraken en worden bij de uitvoering ondersteund door een stedelijk serviceteam, een regisseur en een onafhankelijke externe voorzitter.

9.1 Drie krachten gebundeld

De stadscoöperatie ***SAMEN030*** is degene die de aanvraag indient voor het sociaal makelen in Utrecht 2019 - 2024. Daarmee verbinden actieve Utrechters zich met het sociaal makelen. Echter, dat vraagt twee belangrijke ingrediënten, namelijk:

Het goed organiseren van en blijvend verbinden van de verschillende BBBO's. Dat vraagt een 'dedicated' organisatie met kennis en ervaring in het bij elkaar brengen en houden van al die buurtinitiatieven en -organisaties. ***Zorgbelang*** Gelderland|Utrecht is de organisatie die dat kan en op andere plekken heeft laten zien.
Het organiseren van het huidige sociaal makelen met sociaal makelaars en sociaal beheerders in de wijken en het met ons doen kantelen naar steeds meer uitvoering daarvan bij en met buurt- en wijkcoöperaties in die gebieden waar dat kan. De organisatie die dat - voor een belangrijk deel - al doet zijn de huidige gezamenlijke SMO's (Sociaal Makel Organisaties), ofwel afgekort ***GSMO***.
Zo ontstaat een bundeling van drie krachten in drie organisaties met de volgende werkverdeling:

Werkverdeling GSMO en Zorgbelang

Onderdeel Sociaal Makelen Organisatie en uitvoering	Coöperatie SAMEN030	Zorgbelang Utrecht | Gelderland	GSMO: Gezamenlijke 5 SMO's
Indiener aanvraag , formele opdrachtnemer voor het Sociaal Makelen 2019-2024 in Utrecht en opdrachtgever voor leden Zorgbelang en GSMO	XXX	---	---
Formeel penvoerder – namens SAMEN030 - en eerste operationele aanspreekpunt voor subsidiegever gemeente Utrecht	---	XXX	---
Verbinden en organiseren van SAMEN030: toetsen nieuwe leden, samen brengen per buurt(en) en ondersteunen organisatie incl. ALV en DB	X	XXX	---
Bemiddelen bij conflicten tussen leden en gesprek met leden die niet (meer) kunnen voldoen aan de eisen van het lidmaatschap	X	XXX	---
Werkgever van alle medewerkers sociaal makelen, waar mogelijk gedetacheerd bij buurtcoöperaties sociaal makelen per buurt(en)	X	---	XXX
SLA's per buurt(en) tussen buurtcoöperaties en SAMEN030	X	X	XXX
Uitvoeren sociaal makelen in buurten waar (nog) geen buurtcoöperatie vanuit SAMEN030 actief is die dat zelf kan doen	---	---	XXX
Aansturing stedelijk bureau van de uitvoeringsorganisatie, inclusief algemene rapportage, administratie en financiën	---	X	XXX
Ondersteunen innovatie c.q. vernieuwende initiatieven en processen in de stad en bij de stadscoöperatie zelf	X	XXX	X
Evaluatie en monitoring: toetsen of de transformatie voldoet aan wat we met z'n allen in de stadscoöperatie willen	X	XXX	X

9.2 Hoe het samen werkt

In de samenwerking van SAMEN030 met beide belangrijke uitvoerders Zorgbelang en de GSMO zorgen we gezamenlijk voor zowel:

(A) het uitvoeren van sociaal makelen in Utrecht,
(B) als ook het steeds meer - waar dat kan en buurten en wijken dat willen - onderbrengen van dat sociaal makelen bij buurt- en wijkcoöperaties van enkele samenwerkende BBBO's die in de eigen buurt of wijk dat sociaal makelen samen vormgeven.

Daarin is SAMEN030 de organisatie die als vertegenwoordiger van de Utrechters de opdracht geeft, waarbij Zorgbelang de regie en coördinatie heeft om - namens SAMEN030 - het hele proces van 'kantelen' en vernieuwing te begeleiden. De gezamenlijke SMO's (afgekort GSMO) geven uitvoering aan het sociaal makelwerk zelf, inclusief het kantelen ofwel het uitbesteden van dat sociaal makelen naar buurt- en wijkcoöperaties (daar waar BBBO's aangeven dat samen zelf te willen en kunnen).
In schema ziet dat er als volgt uit:

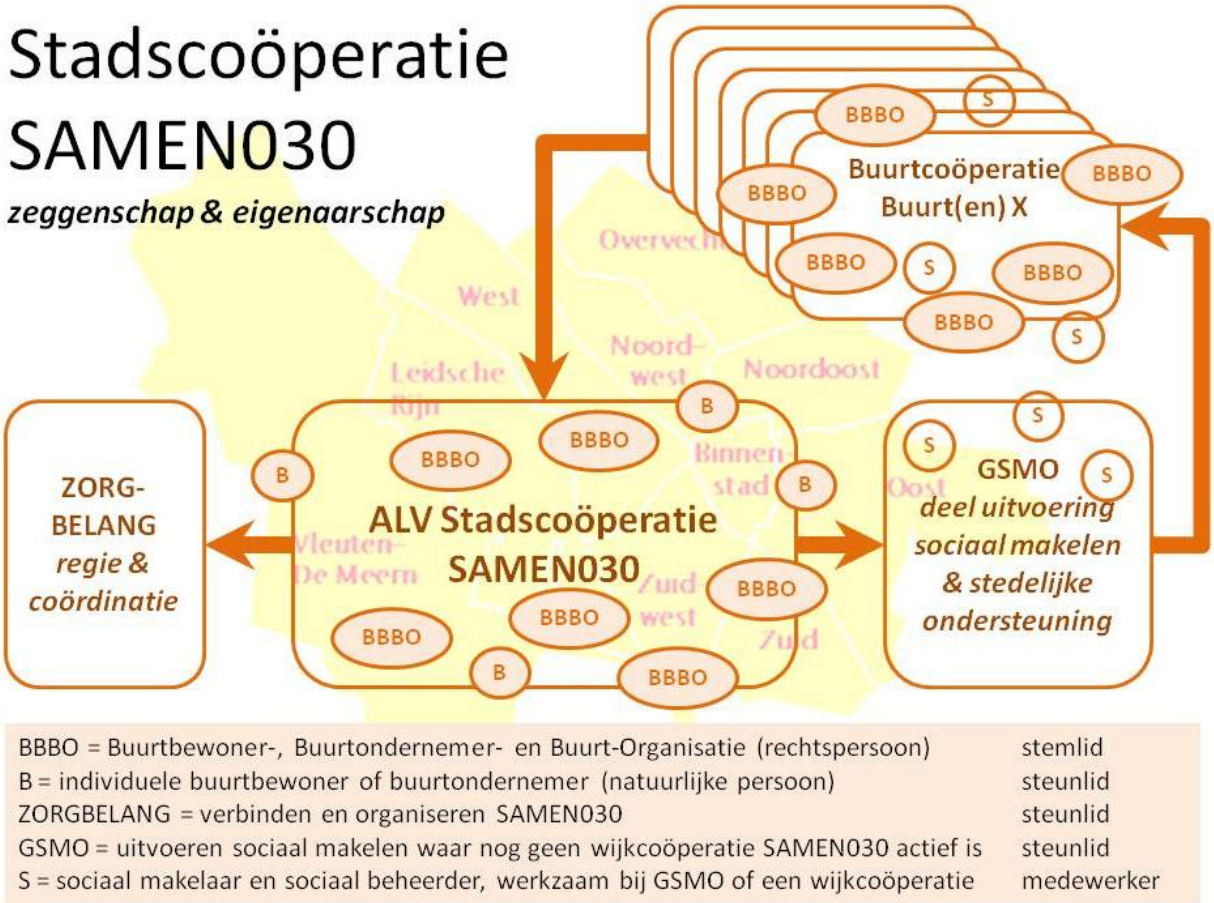

De basis wordt gevormd door de Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties. Deze worden uitgenodigd allen deel te nemen in SAMEN030, als lid van de coöperatie op stedelijk niveau. Gezamenlijk geven zij (op hoofdlijnen) sturing aan wat er in opdracht van en met de gemeente Utrecht is afgesproken. Tegelijkertijd kunnen - degene die willen en kunnen - deze BBBO's actief in een buurt of wijk zich verbinden in een specfieke buurt- of wijkcoöperatie en zelf de uitvoering van het sociaal makelen overnemen en gaan uitvoeren. De buurt- en wijkcoöperatie kan ook zelf weer lid zijn/worden van stadscoöperatie SAMEN030.

Zorgbelang is gedelegeerd bestuurder van de stadscoöperatie SAMEN030, in opdracht van de algemene ledenvergadering (ALV). In die opdracht - in de vorm van een meerjarig bindend contract - worden in ieder geval de volgende zaken vastgelegd:

- hoe Zorgbelang de stadscoöperatie als samenwerkingsverband ondersteunt,
- dat zij volledig verantwoordelijk zijn voor de verantwoording van de subsidie en daartoe regie voeren op het contract van SAMEN030 met de GSMO,
- dat zij ondersteunend aan de slag gaat met het organiseren - samen met de GSMO - van goede 'maatwerkafspraken' of 'service level agreements' waarmee buurt- en wijkcoöperaties in de eigen buurt of wijk het sociaal makelwerk kunnen gaan uitvoeren,
- het ondersteunen en begeleiden van de inhoudelijke innovatie.

Daar sluit het volgende Governance model volledig op aan:

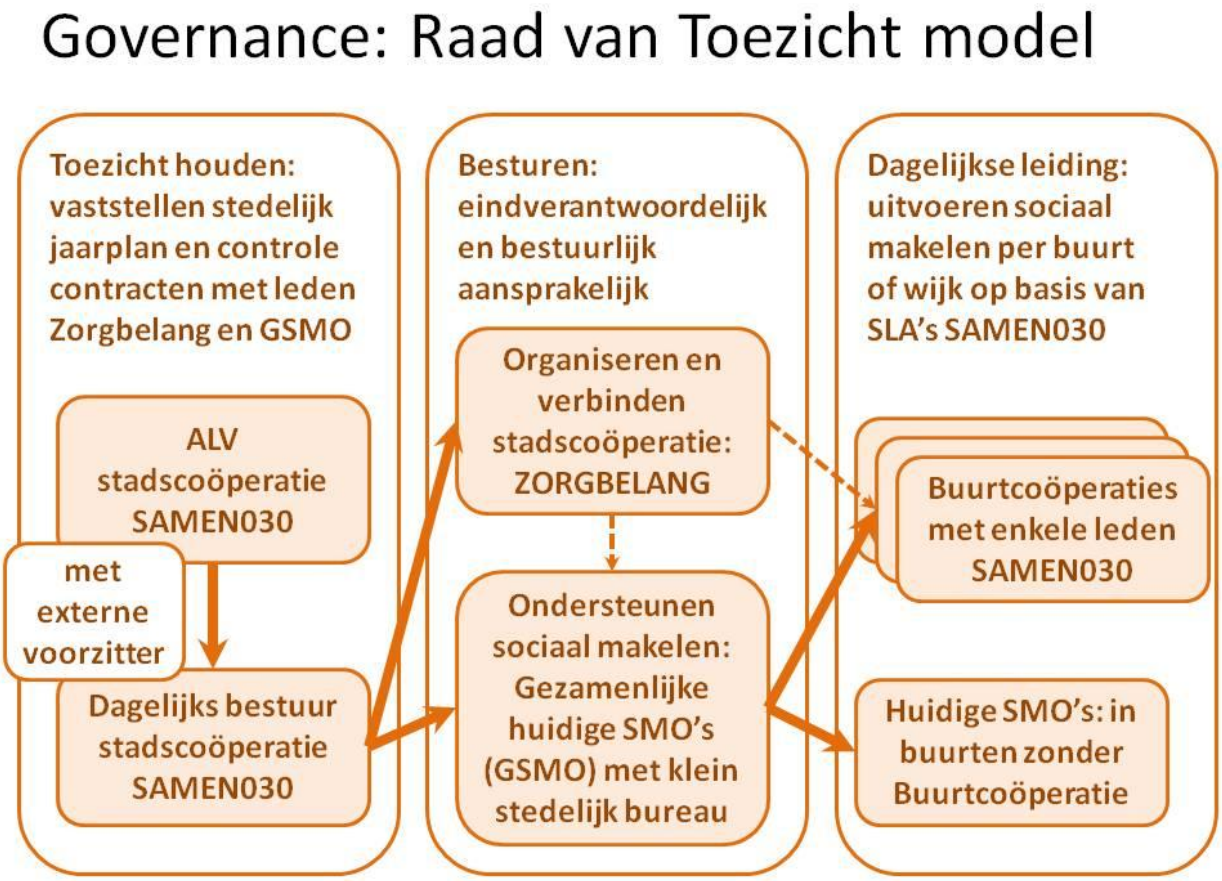

9.3 Algemene ledenvergadering (ALV)

In de ALV hebben alle leden van de stadscoöperatie SAMEN030 zitting. Zij vormen samen het hoogste orgaan van SAMEN030. De bestuurder van de coöperatie SAMEN030 legt verantwoording af aan de ALV. De ALV kiest extern een onafhankelijk voorzitter die tevens fungeert als 'publiek boegbeeld' van de stadscoöperatie SAMEN030. Deze onafhankelijke voorzitter ontvangt een vergoeding voor haar of zijn werkzaamheden, op basis van een inzet die geschat worden op 12 uur per maand.

De ALV kiest uit hun midden jaarlijks een '**ambassadeursgroep'** (een dagelijks bestuur) van 5 leden die onder leiding van de onafhankelijke voorzitter als eerste aanspreekpunt geldt voor de bestuurder en de stedelijk teamleider vanuit de stadscoöperatie SAMEN030. De bestuurder en de stedelijk teamleider bespreken met de ambassadeursgroep maandelijks de hoofdlijnen van het beleid en de knelpunten in de operationele organisatie.

9.4 Zorgbelang als regisseur en penvoerder

Zorgbelang is als onafhankelijke betrokken externe partij met ervaring in het ondersteunen van bewonersinitiatieven ook steunlid van de stadscoöperatie SAMEN030 en treedt op als bestuurder van de stadscoöperatie. Zorgbelang neemt daarmee de gedelegeerde verantwoordelijkheid op zich voor het sociaal makelaarschap in Utrecht, zoals dat wordt uitgevoerd door de GSMO en waar mogelijk door buurt- en wijkcoöperaties. Dit alles onder uiteindelijke verantwoordelijkheid van de ledenvergadering van de stadscoöperatie SAMEN030.

Zorgbelang Gelderland|Utrecht (www.zorgbelangutrecht.nl) heeft veel ervaring met het ondersteunen van initiatieven van bewoners, cliënten en patiënten. Vanaf 2017 intensiveert Zorgbelang haar activiteiten op het gebied van leefbaarheid, onder andere als onderdeel van de leefbaarheidsalliantie (https://leefbaarheid.gelderland.nl/default.aspx)

Zorgbelang heeft een bedrijfsbureau dat verantwoordelijk is voor het beheer van de middelen van 4 organisaties (Gelderland, Utrecht, Zuid-Holland en Zorgbelang Nederland). Samen gaat het om ongeveer 300 projecten met een gezamenlijke omzet van ongeveer 8 miljoen euro per jaar.

Zorgbelang zal in opdracht van de ALV van de stadscoöperatie SAMEN030 optreden als gedelegeerd bestuurder ervan. De bestuurder van Zorgbelang is daarmee ook de eindverantwoordelijke bestuurder van de stadscoöperatie SAMEN030. De bestuurder van Zorgbelang wordt voor een deel van deze taak ondersteund door zijn vaste management.

Uit de missie van Zorgbelang:

Zorgbelang streeft – vanuit het perspectief van mensen - naar een leefbare, zorgzame samenleving waar iedereen een volwaardige positie inneemt en met elkaar vorm geeft aan deze samenleving.

Zorgbelang verbindt de leefwereld van mensen, waarin hun belevingen en ervaringen centraal staan, met de systeemwereld van overheden, organisaties en professionals, waarin het denken vanuit 'het systeem' centraal staat. Zorgbelang werkt vanuit het perspectief van de leefwereld van mensen.

Zorgbelang ondersteunt hun samenredzaamheid, zelfredzaamheid en eigen regie. Het streven naar rechtvaardigheid en rechtszekerheid voor mensen is een belangrijke drijfveer. Een inclusieve samenleving is het uiteindelijke doel.
www.zorgbelangutrecht.nl

9.5 Stedelijk serviceteam

Voor de operationele leiding van de stadscoöperatie SAMEN030 en het stedelijk serviceteam (GSMO) wordt een geheel voor deze taak vrijgestelde 'teamleider SAMEN030' aangesteld. Deze krijgt de leiding over het stedelijke serviceteam en is eindverantwoordelijk voor het komen tot maatwerkovereenkomsten ('service level agreements') met de buurt- en wijkcoöperaties waarin enkele BBBO's per buurt of wijk samen werken en gezamenlijk uitvoering geven aan het sociaal

makelwerk. Deze stedelijke teamleider legt verantwoording af aan de bestuurder van Zorgbelang. Samen leggen zij verantwoording af aan de ALV van de stadscoöperatie SAMEN030.
Het stedelijk serviceteam van de GSMO kent de volgende functies:

- Leidinggevend/coachend: een stedelijke teamleider en twee assistenten/coaches
- Financiële stafmedewerkers en controller
- Stafmedewerker Personeel, Organisatie en informatie (PIO)
- Administratieve ondersteuning
- Een klein communicatieteam

Zorgbelang draagt (als penvoerder en vertegenwoordiger) in opdracht van de ALV van de stadscoöperatie SAMEN030 zorg voor de personele invulling van de leidinggevende functies bij de GSMO. Daarvoor wordt een sollicitatiecommissie benoemd met vertegenwoordigers van zowel Zorgbelang als ook vanuit enkele leden van SAMEN030.

9.5 Zorgbelang als aanjager van het kantelen en verbinder van organisaties

Zorgbelang werkt in opdracht van de ALV als bestuurder van de stadscoöperatie SAMEN030. Op deze manier kan op termijn (over 6 jaar of eerder) het sociaal makelaarschap ook in zijn geheel verzelfstandigen en zal de coöperatie, als de leden steeds meer samenwerken en één beleid en visie hebben ontwikkeld, alle rollen zelf kunnen vervullen. Zorgbelang zet zich er voor in om zichzelf in deze periode van 6 jaar overbodig te maken.

9.6 GSMO en buurt- en wijkcoöperaties zijn uitvoerder

Alle bij de stadscoöperatie SAMEN030 aangesloten BBBO's kunnen in de buurten of wijken waar zij actief zijn in een daartoe te organiseren wijk- of buurtcoöperatie zelf het sociaal makelaarschap uit gaan voeren, volgens het voorstel zoals dit in deze subsidieaanvraag is weergegeven. Daar waar geen buurt- of wijkcoöperatie actief is, voert de GSMO het sociaal makelaarschap uit - dit in opdracht van SAMEN030, onder regie van Zorgbelang -, totdat een buurt- of wijkcoöperatie is opgericht die dat wil en kan gaan overnemen. Vanuit de GSMO wordt minimaal een onafhankelijke wijkcoördinator beschikbaar gesteld. Dit totdat deze rol en activiteit kan worden overgenomen door een buurt- of wijkcoöperatie. De stadscoöperatie SAMEN030 stimuleert en ondersteunt buurtbewoners en buurtondernemers van de betreffende buurt of wijk net zo lang tot er een eigen functionerende buurt- of wijkcoöperatie is gevormd.

9.7 Maatwerkafspraken per buurt of wijk

Wanneer een buurt-of wijkcoöperatie (alleen of als samenwerkingsverband) verantwoordelijk is voor de uitvoering van het sociaal makelaarschap in een wijk en meerdere buurten, dan wordt '*op maat*' (van de buurt of wijk) een maatwerkafspraak gemaakt met SAMEN030 (uitgewerkt in een SLA: Service Level Agreement). Hierin leggen we vast wat de wederzijdse rechten en verplichtingen zijn en wanneer op welke manier door de stadscoöperatie SAMEN030 wordt 'ingegrepen' als een buurt-of wijkcoöperatie niet aan de afspraken kan voldoen.

Andersom leggen we ook vast wat de procedure is als de stadscoöperatie SAMEN030 zich niet aan zijn verplichtingen houdt. De buurt- of wijkcoöperatie is als lid van de coöperatie SAMEN030 samen met de andere BBBO's en buurt- en wijkcoöperaties eigenaar van de coöperatie en kan in ieder geval via de ALV invloed op de koers en prestaties van de coöperatie SAMEN030 uitoefenen.

10. Verantwoording, monitoring en evaluatie

Aan de Utrechtse samenleving (via de gemeente Utrecht als subsidieverlener) wordt verantwoording afgelegd over de verkregen subsidie, door op hoofdlijnen maar wel per wijk, zichtbaar te maken wat per jaar de doelstellingen waren en in hoeverre die gerealiseerd zijn. En wat de redenen zijn voor eventuele afwijkingen van de verwachte realisatie van de doelstellingen.

De gemeente Utrecht beoordeelt jaarlijks de totale subsidieaanvraag van de stadscoöperatie als geheel, maar uiteraard ook de verantwoording achteraf hiervan, in de vorm van het jaardocument (zie verder). Elke voor het sociaal makelaarschap verantwoordelijke buurt- of wijkcoöperatie legt per kwartaal op hoofdlijnen inhoudelijk en financieel verantwoording af aan het stedelijk serviceteam. Het stedelijk serviceteam (stedelijk teamleider en bestuurder) legt per kwartaal verantwoording af aan de ALV (in afschrift aan de gemeente). Jaarlijks wordt formeel gerapporteerd aan de gemeente. De financiële verantwoording gebeurt op gangbare wijze in een jaardocument conform de Europese RJ 640 richtlijn, met een intensieve accountantscontrole.

Het sociaal makelaarschap is niet vast te leggen tot op het detail van een uur per medewerker per dag. Medewerkers en vrijwilligers gaan dan ook geen uren schrijven op detailniveau. Wel leggen zij per kwartaal op hoofdlijnen inhoudelijk verantwoording af aan hun buurt en wijk. In de ALV van de stadscoöperatie SAMEN030 worden de inhoudelijke vorderingen per buurt en per wijk besproken. En of de bereikte inhoudelijke resultaten in verhouding staan tot de materiële investeringen (geld, inzet van menskracht).

10.1 Accountant en administratie

De financiële- en projectadministratie van SAMEN030 wordt als zelfstandige administratie door de GSMO uitgevoerd - onder regie van Zorgbelang. Jaarlijks wordt een accountantscontrole uitgevoerd door de accountant van de stadscoöperatie. Zorgbelang doet de ALV van de stadscoöperatie een voorstel voor een accountant. De accountant legt verantwoording aan de ALV af.

De administratie van de stadscoöperatie bestaat uit één centraal project (stedelijk serviceteam en de stadscoöperatie) en in eerste instantie 6 administratieve wijken (de huidige werkgebieden van de SMO’s). In tweede instantie komen daar de buurt- en wijkcoöperaties bij, op basis van hun buurt- of wijkplannen en begrotingen. We gaan uit van de eindsituatie van 15 tot 20 buurten en wijken, waarin meerdere BBBO's (als wijk- of buurtcoöperatie) samenwerken. De formele boekhoudingen van deze wijk- of buurtcoöperaties maken (voor zover het de verantwoording van de sociaal makelaarssubsidie betreft) dus als projectadministratie onderdeel uit van de administratie van de coöperatie als geheel.

In de maatwerkafspraak (SLA) tussen stadscoöperatie en een buurt- of wijkcoöperatie is de verplichting opgenomen dat de administratie (betreffende de sociaal makelaarssubsidie) deel uitmaakt van de stadscoöperatie. Dit vanwege het feit dat de stadscoöperatie SAMEN030 verantwoordelijk is voor de financiële verantwoording aan de gemeente over de gemeentelijke subsidiemiddelen.

10.2 Juridische vorm, aansprakelijkheid en risicodekking

De stadscoöperatie SAMEN030 is een juridische vorm zonder winstoogmerk, die samen het sociaal makelaarschap in de stad Utrecht willen vormgeven. De Utrechtse BBBO's zijn allen lid van de stadscoöperatie SAMEN030, met uitsluiting van wederzijdse aansprakelijkheid (U.A.). Zorgbelang en de GSMO zijn 'steunlid' ofwel partner in SAMEN030. Gezamenlijk staan zij samen naar draagkracht jaarlijks garant voor een eventueel noodzakelijke egalisatiereserve van de coöperatie SAMEN030, ter grootte van 10 procent (€ 600.000 in 2019) van de jaarlijkse subsidie (€ 6.000.000).

Zorgbelang staat als gedelegdeerd bestuurder van de coöperatie garant voor maximaal 80 procent (ofwel € 480.000) van deze eventueel noodzakelijke egalisatiereserve - dit waar mogelijk dus gedeeld met de GSMO.

Tegenover de door de leden van de coöperatie ingebrachte garantie ten behoeve van een eventuele risicoreserve, staat dat de stadscoöperatie in de (model)begroting een risicomarge hanteert van 2% van de jaarlijkse subsidie sociaal makelaarschap.

Na afsluiting van het boekjaar van de stadscoöperatie, wordt de niet uitgegeven risicomarge naar rato het vooraf gedragen risico (het aandeel in de garantie voor een eventueel noodzakelijke egalisatiereserve) uitgekeerd aan de leden van de stadscoöperatie. Daarbij dient wel voldaan te zijn aan de (via het jaarlijkse werkplan) met de gemeente Utrecht gemaakte inhoudelijke afspraken. Omdat alle leden van de stadscoöperatie maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk zijn, worden eventuele ‘verdiensten’ uiteindelijk weer opnieuw besteed als investeringen in de Utrechtse samenleving.

10.3 Huidige sociale makelaars en beheerders

Wat betreft de huidige betaalde sociale makelaars en beheerders, gaan we bij aanvang van de subsidieperiode (1 januari 2019) zo veel als mogelijk uit van de bestaande situatie: er zijn al betaalde sociale makelaars en beheerders in dienst bij de huidige SMO’s. De buurt- en wijkcoöperaties die vanaf 1 januari 2019 het sociaal makelaarschap binnen de stadscoöperatie SAMEN030 gaan uitvoeren, benoemen een eigen sollicitatiecommissie. Zij beoordelen of de huidige sociaal makelaars voor hen geschikt zijn. Als dat zo is, hebben zij voorrang. De huidige medewerkers van de SMO’s mogen solliciteren in meerdere buurten en wijken.
Ook de ondersteunende staf kan kenbaar maken onderdeel te willen worden van het Stedelijk Service Team (STT) van de GSMO bij de coöperatie SAMEN030. Bij beschikbare vacatureruimte en gebleken geschiktheid hebben zij voorrang in de betreffende sollicitatieprocedure.

De huidige Sociaal Makelaar Organisaties zijn – indien de stadscoöperatie de subsidie toegewezen krijgt - verantwoordelijk voor de ‘transitie’ van de huidige ‘overblijvende’ werknemers.
De stadscoöperatie SAMEN030 wil graag met de 5 huidige SMO-stichtingen te bekijken op welke wijze de overdracht zo optimaal kan verlopen.

10.4 Social return

De stadscoöperatie SAMEN030 staat geheel achter de gemeentelijke doelstellingen ‘social return’. En wij vinden dat dit nog verder kan. Wij zullen tenminste 5% van de middelen inzetten op deze doelstelling en groeien in 6 jaar naar 10%. Feitelijk gaat de gehele uitvoering van het sociaal makelaarschap om het realiseren van ‘social return’: mensen laten meedoen.
In praktische zin starten wij met 5% van de subsidiemiddelen (€ 300.000) in te zetten als middelen

voor (loon)kosten van mensen en medewerkers die een bijdrage leveren aan het sociaal makelaarschap. Als betaalde deskundige, onbetaalde deskundige, sociaal beheerder, of als kleine ondernemer.

10.5 Kwartier maken

Wanneer de gemeente Utrecht de subsidie sociaal makelaarschap verleent aan de stadscoöperatie SAMEN030, zal het resterende deel van 2018 besteed worden aan het 'kwartiermaken', het verder voorbereiden van de stadscoöperatie en de uitvoering in 2019 van het sociaal makelaarschap:

- organisatie van de ALV en de stadscoöperatie als samenwerkingsverband
- opzet van stedelijk serviceteam SAMEN030, werving en benoeming leiding en uitvoerend personeel. Ook de opzet van projectadministratie, inrichten ICT-structuur etc.
- voorbereiden uitvoering sociaal makelaarschap in de zes (administratief) onderscheiden wijken, onder beheer van (samenwerkende) wijk- of buurtorganisaties of reeds opgerichte buurt- en wijkcoöperaties.
- gesprekken met de huidige SMO's over het vormen van een GSMO en het opstellen van een contract met SAMEN030 voor het draaien van een stedelijk serviceteam en onafhankelijke wijkcoördinatoren voor die buurten en wijken waar geen buurt- of wijkcoöperatie met BBBO's zelf verantwoordelijk zijn voor het sociaal makelen in de eigen buurt of wijk.
- werving van sociaal makelaars, in het bijzonder de onafhankelijke wijkcoördinator, door de wijk- en buurtcoöperaties, waar mogelijk uit medewerkers uit de bestaande SMO organisaties.

De investeringen in deze kwartiermakersfase worden gedaan door de leden van de stadscoöperatie, in natura of financieel, naar de verhoudingen in het risico dat zij hebben genomen in het welslagen van de stadscoöperatie. Indien de stadscoöperatie in de uitvoering succesvol wordt en de risicomarge (2% per jaar) niet hoeft te worden gebruik, verdient deze voorinvestering zich terug.

10.6 Evaluatie en monitoring

De evaluatie en monitoring willen wij op een wijze vormgeven die aansprekend is voor de gemeente, partners én bewoners. Jaarlijks presenteren wij één inhoudelijke tussentijdse en eindrapportage voor de hele stad in de vorm van Infographics, we willen daarnaast de Buurzaamheidsindex inzetten en ook we gaan iedere vrijdagmiddag 'Dansen met het systeem'.

Onze activiteiten en resultaten in buurten en wijken zullen wij op overzichtelijke wijze presenteren, zodat deze informatie begrijpelijk en inzichtelijk is voor alle betrokkenen. Steeds vaker wordt met Infographics gewerkt. Wij maken geen gedetailleerde activiteitenplannen en verslagen, maar werken zoveel mogelijk met Infographics. Hierna staat een voorbeeld van een Infographic over de wijk Overvecht.

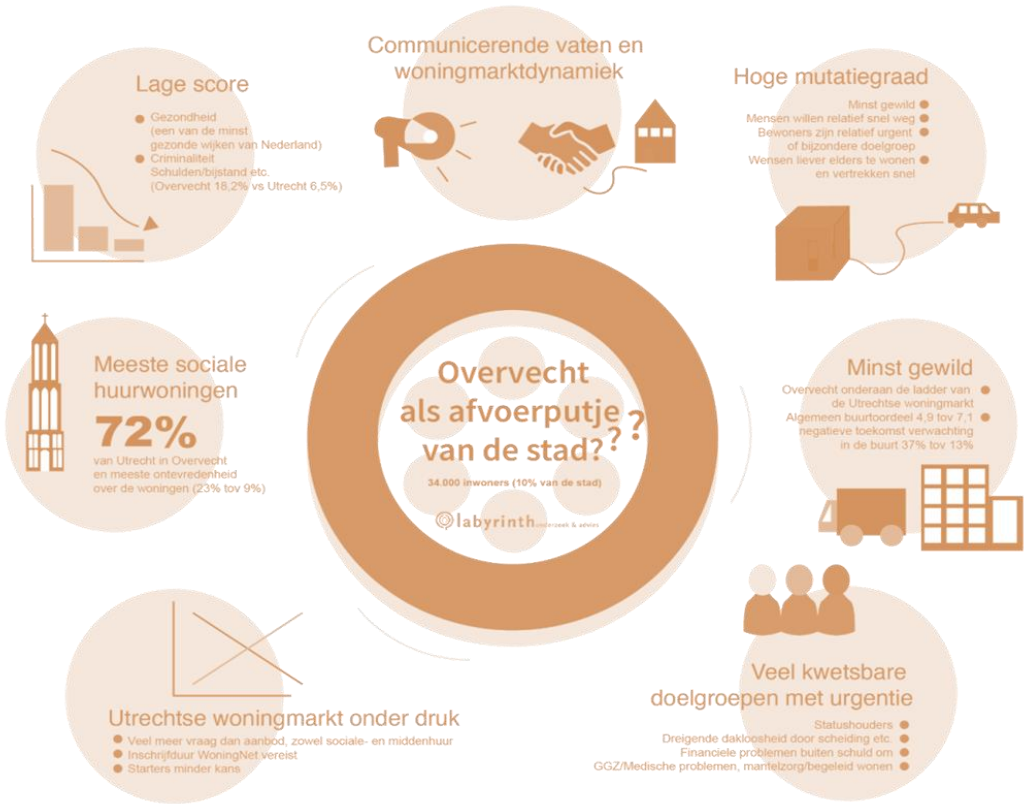

Daarnaast willen wij de Buurzaamheidsindex inzetten. Dit is een maat voor de sociale cohesie binnen buurten en dorpen, en dus ook wijken. Met de Buurzaamheidsindex wordt inzichtelijk hoe de aanpak van onderop bijdraagt aan de samenredzaamheid en leefbaarheid van de buurt of wijk. En wat de impact is van de combinatie van zelfzorg, mantelzorg, professionele zorg, vrijwilligerswerk en burenhulp. Met de gemeente worden afspraken gemaakt over welk meetinstrument wordt ingezet en welke effectindicatoren gebruikt worden. De gemeente Utrecht heeft al aangegeven toe te willen naar een buurt- en wijkgerichte monitoring van resultaten.

‘Dansen met het systeem’: iedere vrijdagmiddag in een buurt of wijk

‘Dansen met het systeem’ zijn informele meetings waar alle bewoners terecht kunnen met vragen waarmee zij vastlopen en waarbij het delen van die ervaring en het komen tot een oplossing bijdraagt aan de visie van SAMEN030. Onder leiding van innovator Niels Schuddeboom (Niels is in 2017 overleden) is deze werkwijze bedacht en omarmd door het ministerie van Volksgezondheid en Sport. We nodigen medewerkers van het Stadskantoor en de wijkbureaus uit om hier actief aan deel te nemen. We organiseren deze meetings in de buurt of wijk waar een actuele vraag is. Wat speelt er? Wat is er aan de hand? Waar gaat het nu echt over? Een voorbeeldvraagstuk: hoe kan iemand met een aangepaste rolstoelbus, een diesel van voor 2000, toch de stad in zonder een nieuwe auto te moeten kopen? Via de meetings ‘Dansen met het systeem’ geven wij vorm aan de eerder genoemde stads- en wijklabs.

11. Financiën

In dit hoofdstuk schetsen wij een *modelmatige* begroting voor 2019, het eerste jaar van de subsidieaanvraag. Dit is een begroting op hoofdlijnen. De informatie die openbaar is over de subsidieaanvraag sociaal makelaarschap Utrecht voor de periode 2019 tot en met 2024, is onvoldoende om een gedetailleerde begroting voor 2019 te maken, op basis van de huidige medewerker- en organisatiekosten.

Deze subsidieaanvraag voldoet daarmee niet aan eisen die bijvoorbeeld aan een bestek worden gesteld in een aanbestedingsprocedure. Dit betekent dat wanneer de stadscoöperatie SAMEN030 de huidige sociaal makelaarsactiviteiten als startsituatie in 2019 in wil continueren, er een uitwerking van de begroting 2019 moet worden gemaakt, op basis van de huidige (financiële) werkelijkheid. Dat kan pas nadat die informatie aan de stadscoöperatie SAMEN030 is overgedragen.

11.1 Uitgangspunten modelbegroting

De modelmatige begroting 2019 van de stadcoöperatie Samen030 is voor 100 procent gebaseerd op de inkomsten uit de subsidie sociaal makelaarschap Utrecht. De stadscoöperatie kent op dit moment nog geen andere inkomsten. De BBBO's die lid zijn van de stadscoöperatie SAMEN030 verwerven ook eigen inkomsten, deze inkomsten zijn geen onderdeel van de inkomsten van de stadscoöperatie.
De hoogte van het budget wordt weergeven in de 'Subsidiestaat 2019' van de gemeente Utrecht en dat komt uit op een totaal van € 6.034.550 (namelijk € 5.784.550 uit programma Maatschappelijke Ondersteuning en € 250.000 uit programma Jeugd). Hier gaan wij in deze modelmatige begroting vanuit. Binnen dit budget dient 5% voor innovatie te worden vrijgemaakt (minimaal € 301.727). Dat zal deels op stedelijk niveau en deels ook op buurtniveau jaarlijks flexibel worden ingezet op basis van voorstellen van de leden van SAMEN030. De stadscoöperatie beslist als geheel over de verdeling van deze innovatiemiddelen.

Het budget sociaal makelaarschap 2019 omvat niet:

- Ruimte voor bewonersinitiatieven (€ 304.450).
- Beheer van niet verzelfstandigde speeltuinen. Hiervoor kan een aparte subsidieaanvraag worden ingediend. De stadscoöperatie SAMEN030 dient deze aanvraag momenteel niet in.

Wijkindeling conform subsidie-uitvraag

In de Vragen en Antwoorden m.b.t. de subsidieaanvraag is de huidige verdeling (in 2018) over zes (administratieve) wijken gegeven. Deze hanteren wij - voorlopig - ook als uitgangspunt:

- Zuid/Oost: € 850.867
- Zuidwest/Binnenstad: € 1.176.199
- Noordoost/Overvecht: € 1.385.748
- Noordwest/West: € 1.397.005
- Leidsche Rijn: € 903.964
- Vleuten - De Meern: € 581.038

Omdat het totale subsidiebedrag in 2019 lager is dan in 2018, gebruiken we deze huidige verdeling als 'verdeelsleutel'. Jaarlijks zal de stadcoöperatie SAMEN030 een voorstel doen aan de gemeente Utrecht voor de verdeling van de subsidie sociaal makelaarschap over wijken, voor het volgende jaar.

11.2 Kosten Zorgbelang

Deze modelmatige begroting is de begroting van de stadscoöperatie SAMEN030. De kosten voor de ondersteuning door Zorgbelang GelderlandIUtrecht voor het penvoerderschap en het bestuur van de stadscoöperatie zijn weergegeven in de begroting en betreffen:

- Inzet bestuurder voor 0,2 fte per jaar.
- Ondersteuning projectleider in het kader van innovatie, 1.300 uur per jaar.

11.3 Kosten GSMO voor stedelijk serviceteam (SST)

De GSMO wordt verantwoordelijk voor het gemeenschappelijke stedelijke serviceteam, afgekort SST. De kosten van het stedelijk serviceteam betreffen:

- De personeelslasten voor het stedelijk serviceteam:
  - Stedelijk teamleider
  - Assistent teamleiders/coaches
  - Stafmedewerkers financieel en projectmanagement
  - Stafmedewerker Personeel, Informatie en Organisatie (PIO)
  - Administratieve ondersteuning
  - Communicatiemedewerker(s)
- ICT en telefonie
- Communicatiekosten
- Huur- en servicekosten stedelijk serviceteam
- Algemene bureau- en organisatiekosten
- Activiteitenkosten van de stadscoöperatie

11.4 Kosten uitvoering Sociaal Makelen in buurt en wijk

De GSMO wordt tevens verantwoordelijk voor het uitvoeren van het sociaal makelen in alle buurten en wijken, zo lang dit nog niet is overgedragen aan buurt- en wijkcoöperaties. In eerste instantie wordt uitgegaan dat alle medewerkers die (ook voor de BBBO's) het sociaal makelaarschap uitvoeren, in dienst komen van de GSMO. In een latere fase, wanneer de BBBO's steeds meer de regie voeren over het sociaal makelaarschap, kan dat werkgeverschap overgaan naar deze BBBO's, georganiseerd in gezamenlijke buurt- of wijkcoöperaties per buurt of wijk. Wanneer buurt- en wijkcoöperaties zelf meer taken gaan uitvoeren, zoals werkgeverschap of communicatie, dan dalen de kosten van het stedelijk serviceteam. Per wijk worden de volgende kostenposten onderscheiden:

- Bijdrage aan kosten stedelijk serviceteam
- Personeel gebonden kosten
  - uitvoerende sociaal makelaars, onder wie onafhankelijke wijkcoördinatoren
  - sociaal beheerders buurt- of wijkaccommodaties
- Activiteitenkosten
- Vrijwilligersvergoedingen
- Risico-opslag

De samenwerkende buurt- en wijkcoöperaties bepalen zelf met inwoners en partners in de wijk de prioriteiten voor zowel kinderen en jeugd als volwassenen en de buurt- en wijkaccommodaties. Voor de uitvoering van die prioriteiten krijgen zij een wijkbudget ter beschikking van de stadscoöperatie SAMEN030. Daar waar buurt- en wijkcoöperaties dat formeel nog niet zelf kunnen beheren, doet het stedelijk serviceteam dat via een 'onafhankelijke wijkcoördinator'. In beide gevallen wordt de uitvoering gedaan door vrijwilligers en betaalde medewerkers.

11.5 Kosten algemene uitgangspunten

Zowel voor het stedelijk serviceteam als voor de uitvoering van het sociaal makelen (als ook het sociaal beheer in buurten en wijken) gelden in beginsel de volgende algemene uitgangspunten voor het bepalen van de kosten.

Personeelslasten

De stadscoöperatie SAMEN030 volgt de CAO Sociaal werk. Er zal een functieboek worden ontwikkeld, dat aan het functieboek van deze CAO is gerelateerd. De lonen en de hiermee samenhangende andere lasten (zoals verplichte opleidingskosten e.d.) volgen deze CAO. In de begroting zijn naast directe personeelslasten (salaris, sociale lasten, pensioenlasten / factor 1,27 van de salarisschaal) ook overige personeelslasten opgenomen, waarin (o.a.) reiskosten, verblijfkosten, kosten voor werving, kosten voor arbodienst, kosten voor werkkostenregeling en voor personeelsactiviteiten e.d. zijn opgenomen. We gaan uit ervaring uit van 4,5% van de bruto loonkosten.

Sociaal makelaar, sociaal beheerder en vrijwilliger

In de modelbegroting gaan wij uit van één ongedeeld personeelsbudget. In de praktijk wordt dit personeelsbudget 'verdeeld' over bestaande sociaal makelaars en sociaal beheerders (bij de GSMO).

In de begroting hebben we een modelberekening gemaakt van het aantal fte's en medewerkers per wijk. We gaan daarbij uit van een gemiddelde medewerker, een sociaal makelaar in het maximum van schaal 8. Inclusief alle personeelsgebonden lasten (salaris, werkgeverslasten, pensioen, ICT, reis- en verblijfkosten etc., gaan we uit van een bedrag van € 60.000 per fte. In de praktijk, bij een gemiddeld dienstverband van 0,67 fte per medewerker, betekent elke fte 1,5 medewerker. In deze modelbegroting komen we voor het werken in de wijken op 66 fte en 99 betaalde medewerkers.

Vrijwilligers en betaalde medewerkers hebben geld nodig om activiteiten te kunnen uitvoeren. Wij gaan modelmatig uit van een activiteitenbudget per wijk van 7,5 procent van het wijkbudget, na aftrek van de kosten voor het stedelijk serviceteam.

Alle vrijwilligers krijgen in principe een vergoeding voor de activiteiten die zij uitvoeren in het kader van het sociaal makelaarschap in Utrecht. Wij gaan uit van een percentage van 5% van de totale kosten van de activiteiten die in de wijken worden uitgevoerd.

ICT en telefonie

De ICT-voorzieningen worden geheel uitbesteed. Het gaat om de volgende kosten:

- Laptop en telefoon per medewerker, afschrijving minimaal 3 jaar elk.
- Veilige ICT cloud-netwerkdienstverlening, inclusief licenties office software (VPO).
- Licenties voor project-financiële software en de Digitale bestuurskamer voor leden waar de Speeltuinen in zelfbeheer al mee werken vanuit de Speeltuinen werkgeverskring

Alle medewerkers werken met een mobiele telefoonverbinding, omdat zij veelal op wisselende locaties (wijk- en buurtcentra van de gemeente of anders) werkzaam zijn. Zij maken voor de ICT voorzieningen via hun laptop gebruik van hun hotspot of de daar aanwezige veilige (WiFi) internetverbinding. Alleen het stedelijke serviceteam heeft een eigen locatie waar bureaus en internet aanwezig zijn. Voor de financiële medewerkers, zijn extra voorzieningen (grote schermen) aanwezig. Voor de totale ICT en communicatiekosten (licenties, afschrijving apparatuur, dataverkeer etc.) gaan we uit van een bedrag van maximaal € 2.500 per medewerker per jaar.

Communicatiekosten

De communicatiekosten hebben betrekking op het onderhouden van in iedergeval één centrale website van de stadscoöperatie SAMEN030, een Facebook en Twitteraccount. We zetten in op het maken van vlogs, podcast en gebruik van instagram of snapchat. Ook hierbij starten we met wat er is: de expertise in de buurt en stad. Zo werken we samen met Uindewijk.nl. De communicatie wordt voor, door en met bewoners vormgegeven.
De communicatiekanalen van de stadscoöperatie worden gebruikt om (voor de leden onderling maar ook voor Utrechtse bewoners en de Utrechtse politiek en zorg- en welzijnsinstellingen) zichtbaar te maken welke activiteiten ontplooid worden en welke gezamenlijke resultaten daarmee worden behaald. Zo bouwen we aan het fundament van de lerende organisatie.

Locatiekosten

Voor het stedelijk servicecentrum zijn 10 werkplekken en een kleine overlegruimte nodig. We gaan uit van 80 vierkante meter met een tarief van maximaal € 250 per m^2 per jaar, inclusief servicekosten en Btw. Het stedelijk serviceteam wordt gehuisvest bij een van de leden van de stadscoöperatie.

Opleiding en training

3% van de personeelslasten wordt gebruikt voor opleiding en training van medewerkers. De helft daarvan is conform de CAO Sociaal Werk vastgelegd in een individueel opleidingsbudget. De andere helft (1,5%) wordt gebruikt voor collectieve opleiding en training voor de sociaal makelaars en andere medewerkers en vrijwilligers van de stadscoöperatie SAMEN030.

Overige bureau- en organisatiekosten

Naast de directe personeelslasten en de lasten voor, is een aantal organisatiekosten begroot. Elke organisatie heeft bijvoorbeeld een aantal diverse bureaukosten, waaronder porti, vergaderkosten, documentatiekosten e.d. Maar bijvoorbeeld ook kosten voor de accountant verzekeringen, advieskosten. Ook vrijwilligersvergoedingen en reiskosten vallen onder deze post. In de begroting zijn de posten aangegeven.

11.6 Risico's

Het sociaal makelaarschap in Utrecht uitvoeren is niet zonder risico’s. De belangrijkste risico’s liggen in de personeelskosten. Het ziekteverzuim kan bijvoorbeeld hoog zijn door de hoge werkdruk en de complexe taken. Ook de transformatie van het huidige sociaal makelaarschap naar het bestuur van buurt- en wijkcoöperaties, kan met problemen gepaard gaan. Daarnaast zijn er risico’s op het gebied van ICT of extra kosten (veroorzaakt door bijvoorbeeld nieuwe wetgeving) of bijvoorbeeld risico’s op nieuwe administratieve vereisten van de subsidiegever.

De leden van de stadscoöperatie SAMEN030 staan samen naar draagkracht jaarlijks garant voor de exploitatierisico's in de vorm van een garantie voor een eventueel noodzakelijke egalisatiereserve van de stadscoöperatie, dit ter hoogte van 10 procent van de jaarlijkse subsidie van ca. € 6.000.000 ofwel een bedrag van in totaal € 600.000 in 2019.

Zorgbelang staat als bestuurder van de stadscoöperatie garant voor maximaal 80 procent ofwel een bedrag van € 480.000 van deze eventueel noodzakelijke egalisatiereserve - dit in samenspraak en mogelijk in een gedeelde verantwoordelijkheid met de GSMO.

Tegenover de door de leden van de stadscoöperatie ingebrachte garantie ten behoeve van een eventuele risicoreserve, staat dat de stadscoöperatie in de (model)begroting een risicomarge hanteert van 2% van de jaarlijkse subsidie sociaal makelaarschap. De totale risicodekking van de exploitatie bedraagt daarmee 12% van de subsidie (inclusief de 10% garantstelling). Dat is vergelijkbaar met de norm die veel gemeenten zelf hanteren als norm voor de eigen risicodekking. Bij de oprichting van SAMEN030 hebben de vier eerste leden al direct gezamenlijk € 20.000 als garantstelling ingebracht, namelijk € 2.000 door Wijkinformatiepunt Utrecht en € 6.000 van zowel Krachtstation Utrecht/Stichting Werk door de Wijk, Power by Peers en BuurtWerkKamer Coöperatie. Samengevat levert dat de volgende verdeling op van de totale garantstelling (van 10%):

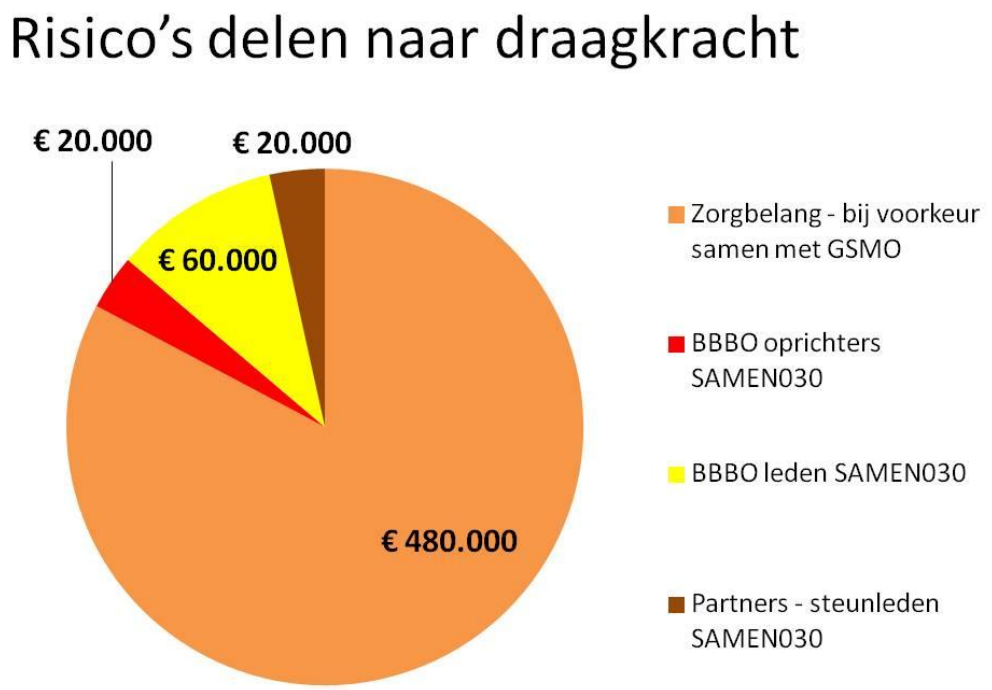

Na afsluiting van het boekjaar van de stadscoöperatie, wordt de niet uitgegeven risicomarge naar rato het vooraf gedragen risico (het aandeel in de garantie voor een eventueel noodzakelijke egalisatiereserve) uitgekeerd aan de leden van de stadscoöperatie. Daarbij dient wel voldaan te zijn aan de (via het jaarlijkse werkplan) met de gemeente Utrecht gemaakte inhoudelijke afspraken.

Omdat alle leden van de stadscoöperatie SAMEN030 maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk zijn, worden eventuele 'verdiensten' uiteindelijk weer opnieuw besteed als investeringen in de Utrechtse samenleving.

11.7 Begroting eerste jaar 2019

Dat telt op tot een voorlopig begroting voor het eerste jaar 2019. Samengevat:

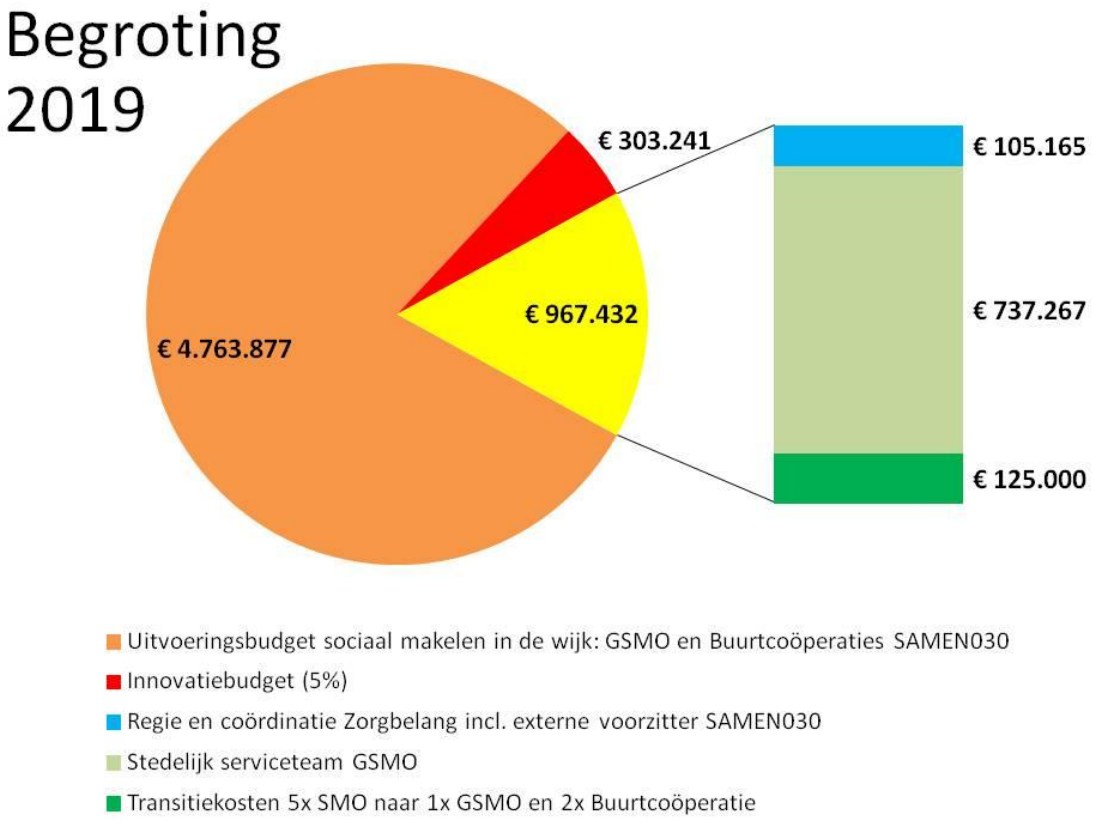

Nader uitgewerkt in bijlage IV.

Het uitvoeringsbudget ad € 4.763.877 zal in 2019 worden besteed door de GSMO - op basis van het contract met opdrachtgever SAMEN030 - waarvan een klein deel ook in dit eerste jaar al zal worden uitbesteed aan één of twee eerste Buurt- of Wijkcoöperaties van samenwerkende BBBO's in het sociaal makelen in de eigen buurt of wijk.

Bijlagen

BIJLAGE I: Kernpartners

Zorgbelang Utrecht

Levert inhoudelijke expertise / ondersteuning vanuit het perspectief van bewoners:

- Methodieken van werken sociaal makelaars
  - participatie, eigenaarschap, ondersteuning initiatieven bewoners en specifieke doelgroepen
  - Samenredzaamheid, zelfredzaamheid, eigen regie
  - Vrijwilligerswerk, mantelzorg
  - Professionele ondersteuning als aanvulling
- Doelgroepen: jeugd, ouderen, maatschappelijke opvang, GGZ, VG etc. (inclusiviteit)
- Werkvelden: Leefbaarheid, Participatie(wet), Jeugd(zorg), Wmo, Gezondheidszorg Langdurige Zorg, Onafhankelijke Cliëntondersteuning, Vertrouwenswerk, Klachten- en geschillen, juridische ondersteuning.

- Onafhankelijk: is actief in de provincie Utrecht (als opvolger van Cliëntenbelang Utrecht) maar is geen 'partij' in het Utrechtse netwerk.
- Referenties / projecten:
  - Ministerie van VWS
  - Provincie Gelderland
  - Diverse grote en kleine gemeenten, o.a. Nieuwegein, Arnhem, Apeldoorn, Regio Rivierenland, regio Noord-west Veluwe
  - Zorgverzekeraars, met name Menzis, Zilveren Kruis, CZ, VGZ.
  - Universiteiten en Hogescholen. O.a. Kenniscentrum Utrecht Sociaal (HU, gemeenten en provincie Utrecht)

Stichting Wijkinformatiepunt Utrecht

- Het Wijkinformatiepunt Utrecht Oost is voor alle bewoners, professionals en ondernemers in de wijk Utrecht Oost. Het is een plek voor iedereen met informatievragen over gezondheid, zorg, welzijn, participatie en gemeentezaken in de wijk. Het punt expliciteert de vragen van bewoners en verbindt deze waar gewenst met andere bewoners, activiteiten, professionals, ondernemers en wijkpartners. Keuzevrijheid, autonomie en regie staan daarbij centraal, zodat bewoners hun eigen route kunnen bepalen.
- Dit gebeurt via een informatiebalie met vrijwilligers en een zeer informatieve website die alle initiatieven en organisaties in de wijk ontsluit en verwijst naar digitale informatiebronnen over tientallen thema's. Daarnaast worden bewoners wegwijs gemaakt bij het invullen van digitale formuleren of werken met app, computer of tablet.
- Het Wijkinformatiepunt Utrecht Oost is onderdeel van de Stichting Wijkinformatiepunt Utrecht. Doel van de stichting is het opzetten van wijkinformatiepunten in Utrecht. Dit nadrukkelijk vanuit het perspectief van bewoners en daarom door bewoners zelf.

Power by Peers

- Maakt werk van en met je eigen ervaring. Het biedt hiervoor drie programma's:
  - Power Academie: Traint en ondersteunt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot zelfstandig professional met inzet van ervaringskennis.
  - Samen ondernemen: voert samen opdrachten uit in het sociale domein met inzet van ervaringskennis
  - Ondernemershuis: daar waar vragende en dragende ondernemers samenwerken aan nieuwe dienstverlening en opzetten van bedrijven. Het Ondernemershuis werkt met de bank van wederkerigheid.
- Verrichte opdrachten en dienstverlening voor gemeente Utrecht op het gebied van Sociale prestatie WMO, Eenzaamheid WMO, Werk & Inkomen, De Versnelling werk en ondernemerschap, Armoedebestrijding.
- Verricht verder opdrachten voor: Youké, Kirkman, gemeente Houten.
- Iedereen werkt vanuit dezelfde drie waarden:
  - Je zet je ervaring in voor een ander
  - Je mag vallen, opstaan, leren en ontwikkelen
  - Je loopt je eigen pad.

BuurtWerkKamer Coöperatie

- *WAAROM WE ER ZIJN*
  De buurtwerkkamers voorzien in een behoefte bij enkele duizenden kwetsbare bewoners in een buurt of wijk aan een kleine huiselijke toegankelijke en laagdrempelige plek 'om de hoek' waar zij zowel terecht kunnen met de eigen persoonlijke vragen en problemen als ook elkaar kunnen ontmoeten, leren kennen, met elkaar activiteiten in en voor de buurt kunnen ondernemen en elkaar kunnen steunen. Bovendien is het vaak zo dat juist deze kwetsbare groep van bewoners moeite heeft om de weg te vinden naar de instanties, zij vaak ook contact willen buiten kantoortijden en bij voorkeur dat doen met iemand die hen begrijpt vanuit een gedeelde ervaring. Dat wordt steeds belangrijker in een wereld waar veel digitaal wordt en georganiseerd op afstand van de eigen buurt.
- *ONZE BEDOELING*
  Het activeren van alle kwetsbare bewoners in de eigen buurt, dit samen met krachtige en nieuwe bewoners, zodat zij zich (weer) thuis gaan voelen in de eigen buurt en (weer) kunnen meedoen in onze samenleving. Het maakt ze trots als ze zien dat ook zij een ander kunnen helpen met iets waar ze goed in zijn, dat stimuleert het ontwikkelen van de eigen talenten. Dat kan alleen werken als ze waar nodig (eerst) ook de eigen zorgen, vragen en problemen kwijt kunnen.
- WAT ZIE JE IN EEN BUURTWERKAMER
  In de BuurtWerkKamer ondersteunen bewoners elkaar met hun eigen talenten en ervaringsdeskundigheid. Ze organiseren zelf iets, of samen met anderen. En als het kan zetten ze van daaruit de stap naar (betaald) werk. Naast sociale activiteiten, zoals een babbeluur, ontbijt/lunchcafé of empowermentgroep, organiseren zij diensten, bijvoorbeeld oefenlessen computervaardigheden, een klussendienst voor in en om huis, lessen Nederlandse taal, een formulierenbrigade, schuldhulptoeleiding en budgetadvies. Voor een persoonlijk inkijkje in wat in een BuurtWerkKamer gebeurt, kijk op de facebook-pagina's/websites van de BuurtWerkKamers, via www.buurtwerkkamer.nl.

- EEN NETWERK VAN KAMERS
  In 2011 startte de eerste BuurtWerkKamer. Inmiddels draaien er vier BuurtWerkKamers in Amsterdam (Holendrecht, Venserpolder, H-buurt en Bijlmer Oost) en vier in Utrecht (Leidsche Rijn, Ondiep, Zuilen en de samenwerking met buurtkamer De Klop in Overvecht).
  Van een BuurtWerkKamer maken 300 tot 700 buurtbewoners gebruik. Steeds in kwetsbare buurten, met relatief veel bewoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Bewoners bij wie een gestapelde problematiek kan spelen van armoede, problematische schulden, een slechte lichamelijke en geestelijke gezondheid, slechte beheersing van de Nederlandse taal, sociaal isolement en/of persoonlijke beperkingen. Toch is deze groep bewoners in staat in een BuurtWerkKamer een nieuwe start te maken.

Krachtstation en Stichting Werk door de Wijk

- Krachtstation is in 2004 ontstaan vanuit het behoeften onderzoek van Onderzoeksbureau Labyrinth en de behoeften uit de wijk aan betaalbare ruimte voor wijkinitiatieven, ondernemerschap en een grote culturele voorzieningen met een eigen verdienmodel. N.a.v. het onderzoek is Stichting Utrecht aan de Nijl opgericht, met de gelijkluidende events " Festival Utrecht aan de Nijl". Utrecht aan de Nijl is bedoeld als ludieke culturele aanjager in Kanaleneiland en later ook Overvecht en andere wijken (Overdreven Festival in Overvecht is hier o.a. mede uit voortgekomen). Jaarlijks organiseert Utrecht aan de Nijl bijvoorbeeld de KIDSMARATHON Kanaleneiland in samenwerking met de basisscholen in de wijk, alle partners van Krachtstation en student begeleiders van het ROC (sport college). In december 2017 is de opening van Krachtstation gevierd en hier is een mooi videoverslag van gemaakt door wijkpartner U in de wijk (https://www.youtube.com/watch?v=xYpMdDUELFQ&t=14s) .
- In het Krachtstation zijn de krachten tussen, wonen, werken, onderwijs, zorg, sporten, cultuur, MKB-ondernemen, ambacht, horeca en ontmoeting gebundeld:
  - Er wonen 215 studenten / jongeren in woongroepen met zelfbeheer en die via zelfwerkzaamheid (meeklussen) tijdens de bouw hebben meegeholpen aan de transformatie en betaalbaar wonen
  - Er zitten: Leerwerkbedrijf Terecht (stageplekken MBO), Stichting Trendy, De Werkplaats, wijkfietsenmaker Bikemen, Sociale horeca voorziening Coffeemania by Boogh (combi tussen zorg en horeca met dagbesteding voor mensen met NAH), Inaya Zorg – gezinshulp voor gezinnen met kinderen met LVB, Attifa zorg (dagopvang en onmoeting voor de wijk), Buurtzorg, FDC-centre met PM-dance, Taekwondo school St. Taekrosa, Klarita Fit en fighting for power en de bundeling van kennispartners Geldstromen door de Wijk, WerkdoordeWijk, Wijkcooperatie.nl in het kantoor van Onderzoeksbureau Labyrinth.
  - De grote Kuil waar 1.000 mensen kunnen zitten en of staan zit midden in het Krachtstation en is vrij van exploitatie. Deze kuil is daarmee de grootste niet gesubsidieerde wijkvoorziening in de stad. Heb je als organisatie geld, dan moet je huur betalen, heb je als organisatie of initiatief geen geld, dan kan je om niet, maar wordt er wel verwacht dat je echt wat terug doet voor het Krachtstation.
  - WerkdoordeWijk en Geldstromen door de Wijk wordt in het Krachtstation toegepast. Dit wil zeggen dat de beveiliging, de klussen en geldstromen in en om het gebouw (groen, grijs, recente verbouwing voor Buurtzorg etc.) , zoveel mogelijk door de wijk worden gedaan. Stichting Trendy doet het sfeerbeheer en begeleid bijvoorbeeld jongeren met Taakstraffen via groenbeheer rondom het Krachtstation.

- Stichting WerkdoordeWijk is de aan Krachtstation gelieerde stichting die primair als doel heeft om werk in de wijk te creëren, zoals dat in het Krachtstation al gebeurd. WerkdoordeWijk is een rechtspersoon zonder winstoogmerk en zit namens Krachtstation en Utrecht aan de Nijl in het bestuur van Stadscooperatie SAMEN030.
- Omdat werkloosheid en armoede, problemen zijn die de achterliggende verklaring zijn van de meeste grote andere problemen, focust WerkdoordeWijk primair op het creëren van werk in en door de wijken. Dit doet zij bijvoorbeeld via de noodzakelijke vergroening en verduurzaming van de wijken. Door duurzaamheid en de benodigde vergroening te koppelen aan werk door de wijk en nieuw vakmanschap worden meerdere grote doelen aan elkaar gekoppeld:
  Het planten van plantjes die vieze lucht (fijnstof) filteren en schone lucht ervoor terug geven in binnen en buiten ruimtes, is een vak en moet geleerd worden en is arbeidsintensief, daardoor gaan komen er veel mensen aan het werk en dit wordt gecombineerd met de vergroening van speeltuinen. De Utrechtse speeltuinen in zelfbeheer die zich hebben verenigd in een werkgeverskring en daarmee hun eigen werkgeverschap en werk door de wijk vormgeven, zullen met hun groenplannen, werk door de wijk creëren. De mensen die het in de speeltuin hebben geleerd en toegepast worden weer ingezet bij de omliggende panden, woningen, parken. En in plaats van dat dat via uitzendbureaus en bedrijven van buiten de stad gaat, gaat het via de coöperatie en vloeien de marges niet weg, maar komen die naar de mensen en de coöperatieve leden toe in de vorm van inkomen en vermogen wat weer wordt ingezet voor de wijken.

BIJLAGE II: Steunverklaringen

Onderstaande Buurtbewoner-, Buurtondernemer- en Buurt-Organisaties hebben hun steun verklaard aan SAMEN030.

	BBBO	Contactpersoon
1	**Al Amal**	Caroline Sarolea
2	**Attifa**	Abdelkader Tahrioui
3	**Bloeij in de buurt**	Marie-José Meulenbelt
4	**Burenhulp Krommerijn**	Wim de Reuver
5	**De Kidsclub**	Aartie Hardoar
6	**De Witte Wolf**	Ronald Baas
7	**DOK030**	Abdel Harchaoui
8	**EDASU opleidingen**	Edwin Peters
9	**Food for Good**	Evelien Roos
10	**In Between Café**	Adriaan Kodde
11	**Inloophuis Andante**	Jeroen Wilhelmus
12	**Karmazorg**	Dhr. Ghisyawan
13	**Klarita Fit**	Klarita Bastika
14	**Lunetten Wil Wel**	Martin van Lijf
15	**NISBO**	Ali Saadaoui
16	**Peerscoaching**	Sunita Chote
17	**Podium Oost**	Hans Elsendoorn
18	**ROC Midden-Nederland**	Hans Galesloot
19	**Starters4Communities**	Ramiro Gomes Montero
20	**Stichting Buurttuin de Zandloper**	Anita de Rooij
21	**Stichting Leren & Schrijven**	Radj Ramcharan
22	**Stichting Omzien**	Jitske Tiemersma
23	**Stichting Taekrosa**	Angelo Rosalia
24	**Stichting Trendy**	Kariem el Bouayadi en Hassane Gaznay
25	**Stichting Utrecht aan de Nijl**	Klaas Schotanus
26	**Uget2togehter**	Sjoerd de Josseling de Jong
27	**Utrecht in dialoog**	Wilma de Buck
28	**Verbindingsarchitect**	Dineke Ouwijk
29	**Wilhelminakerk Oost**	Marian van Giezen
30	**Witte Bollen Overvecht**	Cor Mulder
31	**Zorgverslimming**	Marco Redeman

32	**Het Wilde Westen**	Dorothe Lucassen
33	**ZIMIHC**	Appie Alferink
34	**Buurtplatform Witte Vrouwen**	Wilma Duitscher
35	**Gezond NL**	Anja van der Aa
36	**Stichting Oog voor Utrecht**	Noortje Flantua
37	**Sportspeeltuin Abstede**	Terry Slinkers
38	**Kinder Sport Academie Utrecht**	Terry Slinkers
39	**Scootmobielclub Utrecht**	Willem Brandenburg
40	**U in de Wijk Overvecht**	Leo Stroeven
41	**Meetellen in Utrecht**	Annette Schlingmann
42	**Voedselbank Leidsche Rijn**	Sabiet Balwantgir
43	**Stichting ASHA**	Radj Ramcharan
44	**Buurtwerkkamer TOP**	Lieke Kuipers
45	**Ubuntu-Huis**	Anton Frankhuisen
46	**Noortrijk Training en Coaching**	Hesther Noort
47	**Zorg en Inkomen**	Marijke Ahlrichs

BIJLAGE III: criteria voor lidmaatschap SAMEN030

De stadscoöperatie SAMEN030 is in de basis een 'netwerkorganisatie' waarin zowel individuele buurtbewoners en buurtondernemers als ook allerlei georganiseerde initiatieven actief in, van en met de buurt kunnen deelnemen. De stadscoöperatie SAMEN030 staat open voor iedereen die de doelstellingen van SAMEN030 van harte ondersteund. Tegelijkertijd wil SAMEN030 ook verantwoordelijkheid nemen voor het verbinden in buurten, o.a. voor het Sociaal Makelen in Utrecht 2019-2024. Dat vraagt veel van de leden van SAMEN030 en niet iedereen kan en wil dat aangaan. Daarom is er ruimte voor twee soorten leden bij SAMEN030, namelijk:

- de stemgerechtigde leden ofwel de leden die medeverantwoordelijk zijn voor uitvoering van activiteiten bij of in opdracht van de stadscoöperatie SAMEN030, zijnde ook de statutaire leden en
- de steunleden, leden die wel heel graag de activiteiten van en bij SAMEN030 willen en kunnen steunen maar er vanwege goede redenen geen directe verantwoordelijkheid - inclusief alle bijkomende risico's - voor kunnen dragen (statutair zijn dit de partners van SAMEN030).

Het is - zoals bij elke coöperatie - ook voor de stadscoöperatie SAMEN030 heel belangrijk goed met elkaar met elkaar af te spreken wie wanneer wel of niet lid of steunlid c.q. partner kan worden en zijn van de coöperatie. Daar zijn (vastgelegd in de statuten en het reglement van de coöperatie) duidelijke 'spelregels' voor afgesproken. Deze zijn voor beide soorten lidmaatschap, stemgerechtigd lid (stemlid) en steunlid, in de volgende tabel weergegeven:

Criteria leden SAMEN030

Criteria om te kunnen toetsen of een organisatie of persoon lid kan worden van SAMEN030	STEM LID	STEUN LID
Doelstelling organisatie of inzet van de persoon is altijd gericht op het realiseren van een meerwaarde voor buurtbewoners en/of buurtondernemers. Het doel is dus ***primair gericht op 'social profit'*** en niet op 'commercial profit'. De commerciële dienstverlening kan onderdeel zijn, maar dan staat het ten dienste van de sociale dienstverlening.	XXX	XXX
De organisatie of persoon is altijd ***transparant***: bijv. eerlijk en open in wie je bent, wat je doet, hoeveel dat kost en oplevert, wie er lid van is of een financiële bijdrage levert.	XXX	XXX
Altijd gericht op ***diversiteit***: dus niet voor één geloof, kleur of geslacht, maar open staan voor alle geloven en kleuren, ongeacht geslacht, leeftijd, gewicht, beperking, herkomst of afkomst.	XXX	XXX
De organisatie c.q. de rechtspersoon is altijd ***gevestigd in Utrecht*** en de vertegenwoordiger van de organisatie woont of werkt voor een zeer belangrijk deel in de gemeente Utrecht.	XXX	---
De organisatie is of wil ***'hybride' zijn ofwel werkt met bewoners/vrijwilligers uit de buurt***, naast de mogelijke inzet van (enkele) betaalde professionals. Dat gaat vaak samen, dus dat een buurtbewoner tegelijkertijd als professional in de organisatie actief is en bijv. een deel van zijn of haar tijd betaald wordt en deels onbetaald werkt ofwel op vrijwilligersbasis.	XXX	---
Altijd georganiseerd door, voor en van buurtbewoners en buurtondernemers zelf met als inzet actief ***de invloed van of de zeggenschap door bewoners en buurtondernemers*** te activeren.	XXX	---
Rechtspersoon, vastgelegd bij de KvK.	XXX	---
Verantwoordelijkheid willen dragen: de organisatie wil en kan in één of meerdere buurten een deel van het ***'sociaal makelwerk' uitvoeren***.	XXX	---
Risicodragend: de organisatie is bereid een deel van de risico's van de stadscoöperatie te dragen, hoe klein ook, dit in de vorm van een ***garantiestelling van minimaal € 1.000,-***.	XXX	---

BIJLAGE IV:
Begroting 2019 stadscoöperatie SAMEN030

Begroting Coöperatie SAMEN030		schaal	maand salaris	aantal medew.	fte	percen-tage	2019	2019
Basisbegroting: voorlopig uitgangspunt							subtotaal	totaal
Subsidie Sociaal Makelaarschap totaal 2019								**€ 6.034.550**
Regie en coördinatie								
	bestuurder/regisseur Zorgbelang	14	€ 6.738	1	0,2		€ 22.235	
	medewerkers/adviseurs Zorgbelang	10	€ 4.420		1		€ 72.930	
	externe voorzitter SAMEN030						€ 10.000	
Subtotaal regie en coördinatie								**€ 105.165**
Stedelijk serviceteam GSMO								
Personeel								
	teamleider stedelijk serviceteam	12	€ 5.441	1	0,8		€ 71.821	
	assistent teamleiders/coaches	11	€ 4.902	2	1,8		€ 145.589	
	financieel stafmedewerker	9	€ 3.988	2	1,4		€ 92.123	
	administratief medewerker	6	€ 3.076	2	1,4		€ 71.056	
	beleidsmedewerker PIO	10	€ 4.420	1	0,8		€ 58.344	
	communicatiemedewerker	9	€ 3.988	2	1,6		€ 105.283	
	overige personeelskosten					0,045	€ 24.490	
ICT Inkoop stedelijk serviceteam							€ 25.000	
Locatiekosten (huur, service e.d.).							€ 15.000	
Communicatie							€ 30.000	
Opleiding, training						0,03	€ 17.061	
Overige organisatiekosten								
	Afschrijvingskosten (exclusief ICT)						€ 10.000	
	Accountants- en administratiekosten						€ 30.000	
	Porti en vrachtkosten						€ 8.000	
	Documentatiekosten						€ 2.500	
	Verzekeringen						€ 10.000	
	Activiteitenkosten coöperatie						€ 5.000	
	Risico-opslag Stedelijk Serviceteam					0,02	€ 16.000	
Subtotaal stedelijk serviceteam GSMO								**€ 737.267**
Transitiekosten (naar GSMO en Buurtcoöp.)								
	van 5x SMO's naar 1x GSMO						€ 75.000	
	ruimte maken voor2x Buurtcoöperatie						€ 50.000	
Subtotaal transitiekosten								**€ 125.000**
Uitvoeringsbudget Sociaal Makelen in wijken								
Medewerkers (makelaars/beheerders)		8	€ 3.624	99	66		€ 3.663.140	
Opleiding, training						0,03	€ 118.396	
ICT Inkoop							€ 165.000	
Overige personeelskosten						0,045	€ 164.841	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)						0,05	€ 225.000	
Activiteitenkosten (7,5%)						0,075	€ 337.500	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken						0,02	€ 90.000	
Subtotaal uitvoeringsbudget sociaal makelen								**€ 4.763.877**
Subtotaal Uitvoering excl. innovatiebudget								€ 5.731.309
Innovatiebudget (min 5% = € 301.728)								**€ 303.241**
Totaal Uitgaven								**€ 6.034.550**

Voorlopige toedeling naar wijken 6x	2018	verdeling	2019
Zuid / Oost	€ 850.867	0,14	€ 666.943
Zuidwest / Binnenstad	€ 1.176.199	0,19	€ 905.137
Noord-Oost / Overvecht	€ 1.385.748	0,22	€ 1.048.053
Noordwest / West	€ 1.397.005	0,22	€ 1.048.053
Leidsche Rijn	€ 903.964	0,14	€ 666.943
Vleuten De Meern	€ 581.038	0,09	€ 428.749
	€ 6.294.821	1	€ 4.763.877

Begroting Coöperatie SAMEN030	schaal	maand salaris	aantal medew.	fte	percen-tage	2019	2019
Basisbegroting: voorlopig uitgangspunt						subtotaal	totaal
Begroting per wijkcluster (voorlopig)							
Zuid / Oost							
Medewerkers (makelaars/beheerders)	8	€ 3.624	13	9		€ 512.840	
Opleiding, training					0,03	€ 16.575	
ICT Inkoop						€ 23.100	
Overige personeelskosten					0,045	€ 23.078	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)					0,05	€ 31.500	
Activiteitenkosten (7,5%)					0,075	€ 47.250	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken					0,02	€ 12.600	
Subtotaal uitvoeringsbudget Zuid/Oost							**€ 666.943**
Zuidwest / Binnenstad							
Medewerkers (makelaars/beheerders)	8	€ 3.624	19	12		€ 695.997	
Opleiding, training					0,03	€ 22.495	
ICT Inkoop						€ 31.350	
Overige personeelskosten					0,045	€ 31.320	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)					0,05	€ 42.750	
Activiteitenkosten (7,5%)					0,075	€ 64.125	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken					0,02	€ 17.100	
Subtotaal uitvoeringsbudget Zuidwest / Binnenstad							**€ 905.137**
Noordoost / Overvecht							
Medewerkers (makelaars/beheerders)	8	€ 3.624	22	15		€ 805.891	
Opleiding, training					0,03	€ 26.047	
ICT Inkoop						€ 36.300	
Overige personeelskosten					0,045	€ 36.265	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)					0,05	€ 49.500	
Activiteitenkosten (7,5%)					0,075	€ 74.250	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken					0,02	€ 19.800	
Subtotaal uitvoeringsbudget Noordoost / Overvecht							**€ 1.048.053**

Begroting Coöperatie SAMEN030	schaal	maand salaris	aantal medew.	fte	percen-tage	2019	2019
Basisbegroting: voorlopig uitgangspunt						subtotaal	totaal
Begroting per wijkcluster (voorlopig)							
Noordwest / West							
Medewerkers (makelaars/beheerders)	8	€ 3.624	22	15		€ 805.891	
Opleiding, training					0,03	€ 26.047	
ICT Inkoop						€ 36.300	
Overige personeelskosten					0,045	€ 36.265	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)					0,05	€ 49.500	
Activiteitenkosten (7,5%)					0,075	€ 74.250	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken					0,02	€ 19.800	
Subtotaal uitvoeringsbudget Noordwest / West							**€ 1.048.053**
Leidsche Rijn							
Medewerkers (makelaars/beheerders)	8	€ 3.624	14	9		€ 512.840	
Opleiding, training					0,03	€ 16.575	
ICT Inkoop						€ 23.100	
Overige personeelskosten					0,045	€ 23.078	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)					0,05	€ 31.500	
Activiteitenkosten (7,5%)					0,075	€ 47.250	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken					0,02	€ 12.600	
Leidsche Rijnsociaal makelen							**€ 666.943**
Vleuten De Meern							
Medewerkers (makelaars/beheerders)	8	€ 3.624	9	6		€ 329.683	
Opleiding, training					0,03	€ 10.656	
ICT Inkoop						€ 14.850	
Overige personeelskosten					0,045	€ 14.836	
Vrijwilligersvergoedingen (5%)					0,05	€ 20.250	
Activiteitenkosten (7,5%)					0,075	€ 30.375	
Risico-opslag Sociaal Makelen in wijken					0,02	€ 8.100	
Subtotaal uitvoeringsbudget Vleuten De Meern							**€ 428.749**
Subtotaal uitvoeringsbudget sociaal makelen							**€ 4.763.877**